

Impacte de les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Cristina Guiu

Luisa Martínez-García

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Febrer de 2021

Amb el suport de:

Índex

1.Introducció

- 1.1 El projecte: objectius i metodologia
- 1.2 La mostra de l'estudi
- 1.3 Categories de l'anàlisi

2.Anàlisis general. Mostra 2020

- 2.1. Gèneres Periodístics: Informació i opinió
 - 2.1.1 Unitats de opinió
 - 2.1.1.1 L'opinió per diaris
 - 2.1.2 Unitats d'informació
 - 2.1.2.1 L'extensió de les unitats informatives
 - 2.1.2.2 La informació per diaris
- 2.2 L'ús de la fotografia
- 2.3 Les fonts informatives
 - 2.3.1 Tipus de fonts informatives

3. Anàlisis aspectes de les recomanacions

- 3.1 Cóm es parla de víctima I agressor?
- 3.2 El fet migratori
- 3.3 L'anonimat
- 3.4 Modus Operandi

4.Reflexions generals: els titulars

- 4.1 L'agressor, el protagonista
- 4.2 Homicidi ampliat. Els efectes col·laterals de les violències masclistes
- 4.3 Modus operandi
- 4.4 Nens i nenes que denuncien el maltractament d'altre
- 4.5 Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació
- 4.6 Lleis. Acció política. Opinió
 - 4.6.1 Lleis
 - 4.6.2 Acció política
 - 4.6.3 Opinió
- 4.7 Històries de vida

4.8 Titulars amb xifres

4.9 Balanços

4.10 COVID19 i violència masclista

5. Anàlisi de casos

6. Conclusions

7. Annex

Impacte de les Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

1.Introducció

L'any 2004 el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona varen elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació, a partir d'una comissió constituïda a l'efecte.

Aquestes recomanacions es van actualitzar el 2009. Es va crear una comissió formada per les entitats que ja van participar l'any 2004 a la qual s'hi han sumat l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona (creada també a l'any 2004), el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (creat el 2007) i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació.

El document vigent conté 15 punts que incideixen essencialment en l'obtenció de la notícia, en la redacció, el llenguatge, els rols i el context en què cal elaborar les informacions sobre violència de gènere.

Les recomanacions també incideixen en el canvi legislatiu produït des de l'any 2004 amb la Llei 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista que estableix la definició de violència masclista.

Des de l'Associació de Dones Periodistes, cada any, des del 2006, fem l'anàlisi sobre com els mitjans de comunicació han aplicat en el seu dia a dia informatiu aquestes recomanacions i com informen sobre la violència masclista. Tot seguit mostrem la metodologia i els resultats del 2020, el 13 any consecutiu de la recerca.

1.1 El projecte: objectius i metodologia

L'objectiu de la recerca es analitzar com els mitjans de comunicació tracten el fenomen de la violència masclista.

En la edició d'enguany, hem continuat amb els nous paràmetres d'estudi que vam introduir en la recerca del 2017. Així, tot i mantenir la mateixa metodologia

que apliquem des del primer any que es va iniciar aquest estudi al 2006, hem analitzat les informacions publicades al llarg de l'any 2020. El fet de fugir d'una mostra reduïda ens permet veure quina ha estat la repercussió mediàtica de tots els casos d'assassinats, segons els recomptes oficials¹, per violència en l'àmbit de la parella.

També, hem cregut oportú fer una anàlisi més qualitativa. En aquest cas ens hem fixat en els titulars de les notícies per reflexionar sobre com els diaris sintetitzen els fets amb una fórmula que pretén cridar l'atenció de les lectores i lectors.

D'altra banda, hem continuat utilitzant una mostra que contempla diaris espanyols i catalans per treballar com estan aplicant tots els punts que les Recomanacions abans esmentades fixen.

1.2 La mostra de l'estudi

Els mitjans que formen part de l'anàlisi continuada són els següents:

- **El Punt Avui**
- **El Periódico de Catalunya**
- **El País**
- **La Vanguardia**
- **El Mundo**
- **ARA**

Per una banda, i tal com ja vam fer en l'edició del 2019 hem comptabilitzat i estudiat totes les informacions sobre violències masclistes en l'àmbit de la parella aparegudes en els diaris de la mostra de 2020. Això ens permet observar quina ha sigut la repercussió mediàtica dels casos oficials de víctimes per aquest motiu.

Enguany, a diferència de les investigacions de les edicions anteriors, en què s'analitzava amb més profunditat les informacions dels mesos de gener i setembre. Hem estudiat els resultats a partir de totes les informacions publicades al llarg de l'any i que pertanyen a la categoria d'agressió ja que són

¹Les fonts utilitzades per comptabilitzar el nombre total de víctimes per violència masclista són de l'Insitute de la Mujer i de la pàgina femicidios.org

les informacions susceptibles de subratllar el fet migratori i de veure si es respecta o no l'anonimat. En aquest punt és on analitzem els aspectes derivats de les Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista.

1.3 Categories de l'anàlisi

Hem creat una base de dades en la qual hem introduït les categories d'anàlisi per estudiar la representació mediàtica de la violència masclista i contrastar els resultats obtinguts amb les Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista en els Mitjans de Comunicació.

Són els següents:

- **Títol sencer de la notícia**
- **Dia de la setmana, mes i any en què s'ha publicat**
- **Secció**
- **Pàgina**
- **Ubicació de la notícia**
- **Evolució i extensió de les informacions**
- **Gèneres periodístics**
- **Opinió. Tipus**
- **Informació. Tipus**
- **Víctimes i agressors, origen, anonimat. On s'informa sobre aquests aspectes**
- **El fet migratori**
- **Contingut de la informació. Protagonistes**
- **Antecedents. Conseqüències per a l'agressor**
- **Fotografia. Tipus**
- **Gràfics. Estadístiques**
- **Fonts. Tipus de fonts**
- **Contextualització de la informació**
- **Modus operandi**
- **Lèxic i estereotips**
- **Titulars**

Un cop elaborada i completada aquesta base de dades, s'han processat els resultats en Excel i s'ha realitzat una anàlisi quantitativa de cada una des les peces informatives.

S'han extret les dades que són susceptibles de ser presentades amb gràfics o taules i les oferim amb els corresponents comentaris o interpretacions que se'n deriven i la resta es tracta de forma qualitativa.

2.Análisis general. Mostra 2020

Durant l'any 2020 es van publicar 172 unitats informatives relacionades amb la violència vers les dones en l'àmbit de la parella entre els 6 diaris de la mostra: Ara, El Mundo, El País, El Periódico de Catalunya, El Punt Avui i La Vanguardia. Això significa una disminució de prop del 60% respecte a les unitats informatives publicades en els darrers anys: l'any 2019 es van publicar 442; al 2018, 411 i al 2017, 409.

No podem atribuir aquesta descens en el nombre d'informacions publicades a la disminució del nombre de víctimes mortals, que a l'any 2020 van sumar 42. Tot i que aquesta xifra és inferior a les víctimes dels darrers anys, (un 11% menys respecte a les víctimes del 2018 i un 24% menys respecte al 2019), s'allunya de la baixada en un 60% de les unitats publicades.

Així, podríem pensar que la anòmala situació que vam viure al 2020 provocada per la pandèmia de la Covid-19, amb prop de 3 mesos de confinament, hagi provocat que l'agenda informativa s'hagi centrat en altres aspectes i els temes relacionats amb la violència vers les dones s'hagin vist desplaçats.

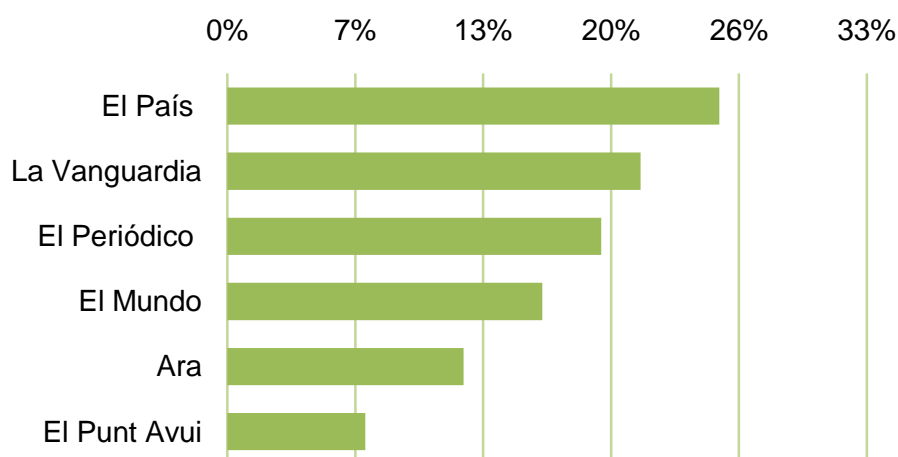
Si l'any passat la mitjana de unitats per diari eren 74, enguany les notícies per diari han baixat fins a 28. Ara bé, no tots donen la mateixa importància a aquest tema i, per tant el nombre de peces analitzades per cada diari pot variar considerablement.

Però, tot i que la línia editorial influeix en el tractament informatiu sobre la violència vers les dones, també s'ha de tenir en consideració l'estructura, tirada i abast territorial de cadascun dels mitjans a l'hora de comparar el comportament dels diferents diaris.

El Mundo, El País i La Vanguardia tenen edició i/o redacció tant a Madrid com a Barcelona: els dos primers, la redacció principal està a Madrid mentre que la de La Vanguardia està a Barcelona. En canvi, l'Ara i el Punt Avui són mitjans d'un abast territorial limitat a la comunitat autònoma i que no tenen una

repercussió a nivell de tot l'Estat espanyol sinó que són d'àmbit català. El Periódico de Catalunya, estaria a mig camí entre el primer grup i el segon.

Gràfic 1. Unitats publicades en % sobre violència masclista per diari (2020)

Font dades i visualització: ADPC

Tenint en compte aquestes consideracions observem: El País, amb un 25% del total d'informacions publicades entre els 6 diaris, és el mitjà que més unitats publica. El segueixen La Vanguardia i El Periódico, amb el 21% i el 19% respectivament. A continuació ve El Mundo amb un 16% de les unitats publicades seguit de l'ARA amb un 12% del total. I el diari que menys unitats publica és El Punt Avui amb el 7% del total.

Aquests resultats són pràcticament iguals als obtinguts l'any passat, amb petites variacions que oscil·len en 1 o 2 punts percentuals. L'únic canvi significatiu és que l'any 2019 l'ARA, amb el 13%, superava a El Mundo en un punt percentual en el nombre d'unitats publicades.

De les 172 unitats publicades, només 1 (el 0'6%) es destaca a la portada. Es tracta una informació publicada per El Periódico de Catalunya el dia 11/09/2020 amb el títol "Sis de cada 10 dones han patit violència masclista".

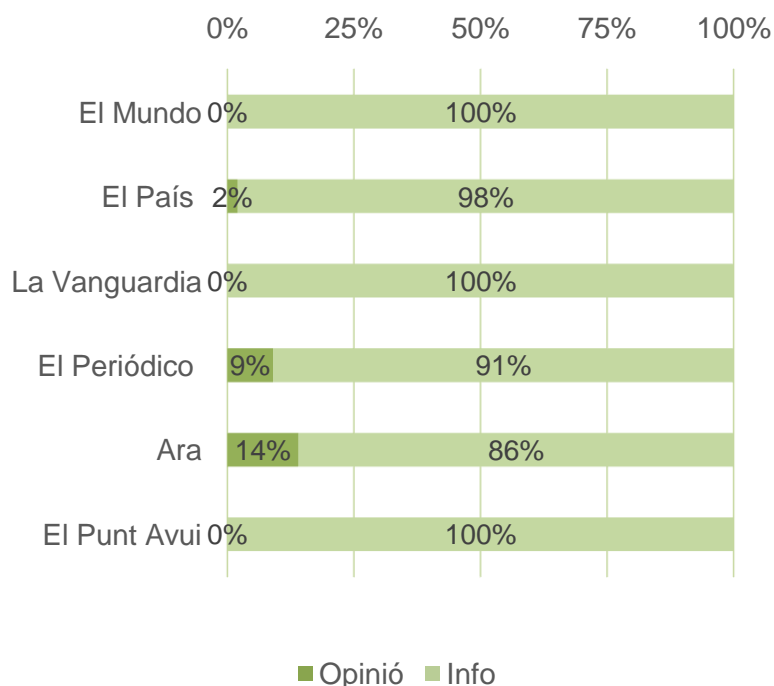
2.1. Gèneres Periodístics: Informació i opinió

El 96% de les unitats publicades corresponen a gèneres informatius. Per tant, el 4% són articles d'opinió.

En l'edició de l'estudi del 2018 ja anunciàvem un canvi de tendència ja que els articles d'opinió sumaven només el 6% de totes les unitats publicades quan la mitjana des de l'any 2006 estava al voltant del 12%. Al 2019, el percentatge d'articles publicats va pujar fins el 8%, tot i que encara està 4 punts percentuals per sota del que venia sent habitual. Enguany, amb només el 4%, aquesta tendència sembla consolidar-se.

Tot i que la peces d'informació són molt més abundants en tots els diaris ja que l'espai dedicat a l'opinió és inferior que a la informació, és interessant, observar el pes que té respecte a la informació en cadascun dels diaris. Aquesta dada ens pot ajudar a observar la importància en la línia editorial del mitjà que li donen a aquest tema. En el Gràfic 2 podem observar, el percentatge d'articles d'opinió i de peces informatives en cadascun dels mitjans analitzats.

Gràfic 2. Unitats d'opinió i informatives en % publicades sobre violència masclista a cada diari (2020)

Font dades i visualització: ADPC

El primer que podem destacar és que la davallada en el nombre total d'unitats publicades sobre violència vers les dones en l'àmbit de la parella, ha fet que l'opinió sobre aquest tema hagi pràcticament desaparegut de les planes dels

diaris. Així, diaris com La Vanguardia i El Mundo que, habitualment, publiquen opinió al voltant d'aquest tema, no ho fan. I El Periódico de Catalunya, que en els darrers anys, era el diari que més importància donava a l'opinió a les seves pàgines amb un 15% d'articles d'opinió i un 85% d'informació, enguany ha disminuït el percentatge d'opinió a un 9%.

L'excepció la trobem en el diari ARA que, tot i que ha reduït el nombre d'unitats publicades, el percentatge entre les peces d'opinió i d'informació dels darrers anys l'ha mantingut: 14% d'articles d'opinió, 86% textos informatius. I enguany, ha esdevingut el diari que més importància ha donat en les seves pàgines a l'opinió superant, per tant, a El Periódico de Catalunya.

El País també ha mantingut el mateix percentatge, un 2% d'articles d'opinió, un percentatge molt petit tot i que, com hem vist en l'apartat anterior és el mitjà que més informacions publica.

2.1.1 Unitats de opinió

El 100% dels articles d'opinió que es publiquen són columnes d'anàlisi. No s'ha publicat cap editorial. En els darrers anys, el nombre d editorials que es publicaven oscil·laven entre el 20% i el 30% de tots els articles d'opinió. Així, podríem pensar, com hem dit en apartats anteriors, que la pandèmia ha provocat que els temes de violència vers les dones hagin desaparegut del focus mediàtic i de l'agenda dels mitjans.

D'altra banda, també és significatiu que gairebé la meitat dels articles d'opinió, el 43%, s'hagin publicat al voltant de 25 de novembre.

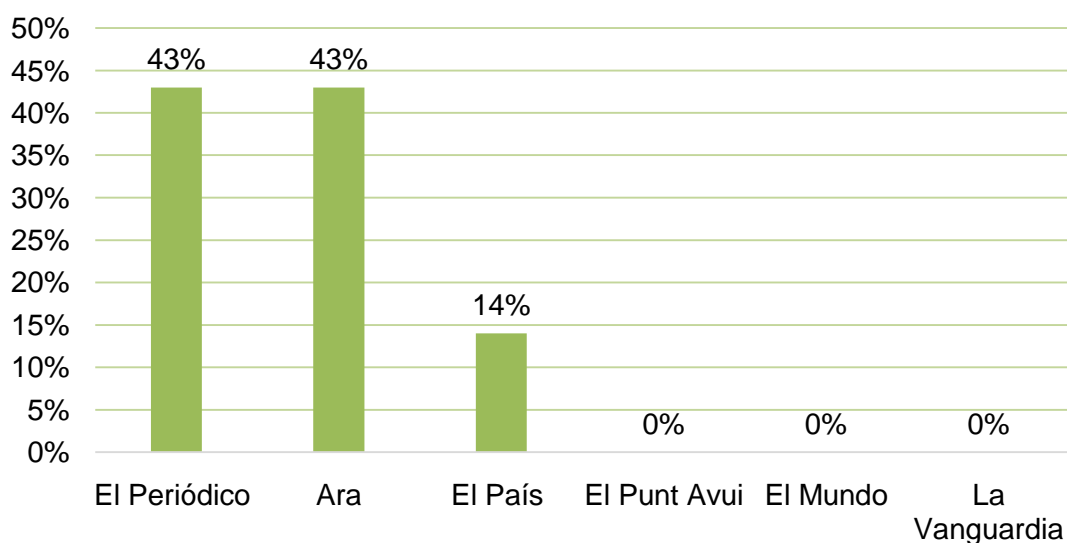
Respecte, al sexe de les persones que signen els articles d'opinió cal destacar que 5 dels 7 articles publicats entre els 6 diaris, el 71%, van signats per dones expertes com Alba Alfageme, Ana Bernal-Triviño, o Judith Vall.

Els altres 2, el 29%, són articles corals escrits a vàries mans, un publicat per El País el 02/01/2020 i l'altre per El Periódico de Catalunya el 25/11/2020. Tots 2 són articles signats per persones dedicades a la política. El primer està signat Ángeles Álvarez y Elena Valenciano, dues polítiques històriques del PSOE que analitzen i valoren la llei d'igualtat; el segon, titulat Prou violències masclistes està signat per Dolors Bassa, Carme Forcadell, Oriol Junqueras, Raül Romeva.

2.1.1.1 L'opinió per diaris

Com hem comentat en l'apartat anterior, només 3 dels sis diaris analitzats han publicat articles d'opinió. L'Ara i El Periódico de Catalunya amb 3 articles cadascun publiquen el 86% dels articles, és a dir, cada diari publica el 43% dels articles. El 14% restant és per El País, que va publicar al llarg del 2020 un únic article d'opinió.

Gràfic 3. Unitats d'opinió en % publicades sobre violència masclista per diari a l'any (2020)

Font dades i visualització: ADPC

Malgrat la conjuntura d'aquest any, on el nombre d'articles publicats ha baixat tant, no sorprèn que El Periódico de Catalunya, i l'Ara siguin els diaris que, malgrat tot, continuïn publicant articles d'opinió sobre el fenomen de les violències vers les dones. De fet, en els darrers anys ha sigut el diari que més articles ha publicat, el primer, i el diari que més importància en termes relatius ha donat a l'opinió a les seves pàgines, el segon.

2.1.2 Unitats d'informació

Els diaris analitzats van publicar 165 unitats informatives que en conjunt representen un total del 96% de l'univers analitzat.

Tipus d'unitats informatives per àmbit temàtic

Segons el tema principal sobre el que versen les notícies, hem elaborat unes categories que permetin englobar i agrupar les diferents unitats analitzades. Aquestes són:

- **Agressions:** descripció del fet ocorregut
- **Balanços/ anàlisi:** informacions més elaborades sobre el fenomen de la violència masclista, des de l'evolució del nombre de víctimes, denúncies, ordres d'allunyament fins a informacions que analitzen amb més profunditat aquesta xacra o algun aspecte que se'n pugui derivar: arrels del fenomen, conseqüències a diferents nivells (econòmica, social, cultural...), actuacions/ teràpies per la recuperació tant de víctimes com agressors, o altres elements que poden invitar a la reflexió i/o a la sensibilització i conscienciació.
- **Acció política:** totes aquelles informacions generades a partir del debat polític, les mesures polítiques i/o serveis i ajudes que ofereixen les diferents administracions (ajuntaments, autonomies, estat i, fins i tot, UE) i, l'ús dels diners públics destinats a lluitar contra aquesta xacra.
- **Judicials:** aquelles informacions relacionades amb el món jurídic, des del seguiment de judicis, notícies sobre sentències, explicacions de lleis i/o de doctrina jurídica...
- **Reivindicacions, crítiques, queixes i denúncies:** aquelles informacions que recullen actes de rebuig i/o reivindicatius, fins aquelles informacions que posen de manifest les crítiques i denúncies vers les falles del sistema tant a nivell de recursos judicials, polítics....
- **Històries de vida / Testimonis:** dones que expliquen la seva experiència com ara les dificultats per trobar feina per a les dones que han patit una situació de violència
- **Al voltant del fenomen:** aquelles informacions relacionades amb publicació de llibres, estrena de pel·lícules, investigacions acadèmiques... que tracten el tema de la violència vers les dones. Anàlisis de l'estat de la qüestió a altres països, a nivell polític i legal, i social.

- **Altres:** aspectes derivats d'aquesta xacra però que no analitzen el fenomen en si com per exemple, formacions específiques personal sanitari, policies etc.

Aquestes categories, a més, les podríem agrupar en 3 grans grups: agressions; sensibilització o conscienciació, que engloba els àmbits temàtics d'anàlisi/balanços, reivindicacions, històries de vida i al voltant del fenomen; i, la resta.

A l'hora d'establir categories temàtiques, s'ha de tenir en compte que aquestes no es donen de forma pura a les informacions, no són compartiments estancs. És a dir, una mateixa informació pot parlar d'una manifestació (reivindicacions....) que es realitza arrel d'un assassinat concret (agressions), donar dades del nombre total de dones assassinades (balanços) i recollir declaracions polítiques i (acció política). Així, per tal de catalogar-les hem valorat el que es podria considerar el tema principal de la unitat informativa.

Com podem observar en el Gràfic 4 més de la meitat de les unitats publicades purament informatives, el 52%, fan referència a casos d'agressions.

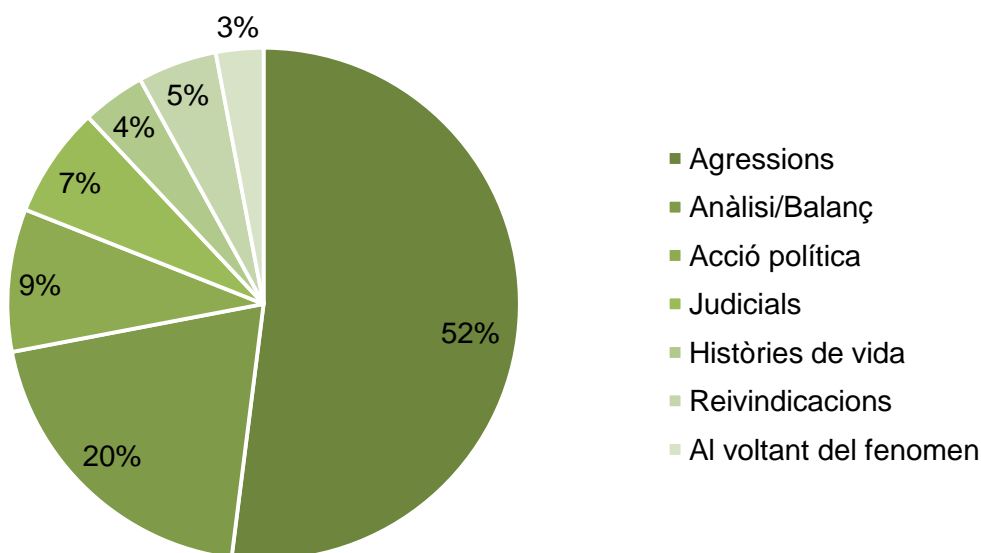
La següent categoria més nombrosa és de 'Anàlisi i Balanços', que ha passat del 13% al 2019 al 20% al 2020. Aquest creixement en 7 punts percentuals els podem entendre per dos fets: la presentació de la macro-enquesta del Ministeri d'Igualtat sobre la violència vers les dones a Espanya i d'altres estudis dels quals es van fer ressò pràcticament tots els mitjans analitzats; i, el confinament que van viure a causa de la Covid-19 ja que 10, de les 33, unitats d'aquesta categoria, és a dir, el un terç, són reportatges amb dades, reflexions i anàlisi sobre la violència durant el confinament.

Les informacions generades a partir del debat polític passen a representar només el 9% quan al 2019 va sumar 5% i 2018 suposaven el 12%. Aquesta categoria depèn molt de la conjuntura política del moment, per tant, és de les que més pot variar d'un any a l'altre. Per exemple, en el 2020, el 20% de les informacions d'acció política estan relacionades amb la nova delegada del govern contra la violència de gènere des de perfils biogràfics fins a entrevistes en diferents diaris.

Tenint en compte aquest fet, podríem establir la distribució dels àmbit temàtics que mostra el gràfic el gràfic, amb petites variacions, s'ha consolidat al llarg del

anys i gairebé sempre és la mateixa; es manté més o menys estable des del 2016.

Gràfic 4. Unitats informatives per àmbit temàtic (2020)

Font dades i visualització: ADPC

En les unitats informatives sobre agressions el mes de l'any de publicació no aporta cap dada extra ni interessant ja que, com és evident, es publiquen quan succeeix el fet.

Les informacions que podríem considerar de sensibilització/conscienciació, sumen 52, el 32%, xifra que també es manté estable en els darrers anys.

En aquest gran grup temàtic sí que és rellevant el mes en el qual es publiquen. A diferència del que acostumava a ser habitual, el més de novembre -en el qual se celebra el Dia Internacional Contra la Violència vers les Dones- no ha sigut el que ha acollit més peces d'aquesta categoria. Fins ara, durant aquest més es publicava al voltant del 30%. L'any passat ja va baixar fins el 21% i enguany, al 19%. Això és positiu ja que si aquesta tendència es consolida significaria que la violència masclista entra a l'agenda mediàtica no només en una data assenyalada. Però, per primera vegada, observem que en el mes de març, -mes que es commemora el Dia Internacional de les Dones- s'han publicat el 31% de les informacions. Pensem que potser un fet conjuntural ja que és el mes en el qual va començar el confinament i el mes que va acollir els primers

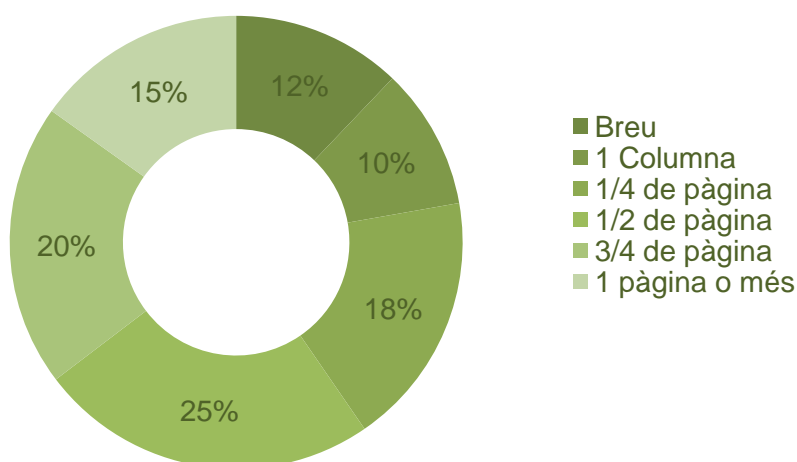
reportatges sobre violència i confinament dels quals parlàvem en paràgrafs anteriors. Per tant, s'haurà d'observar en els propers estudis si el mes de març també crea agenda en els mitjans com per publicar reportatges en profunditat sobre violència o si el 2020 ha estat un cas puntal

Respecte a les unitats informatives englobades dins de la categoria judicials, la gran majoria, el 83%, són comentaris de sentències ja siguin de tribunals ordinaris com del Tribunal Suprem. Això és pràcticament, un augment en 20 punts percentuals respecte a l'any passat. El País, amb el 42% continua sent el mitjà que més informacions publica d'aquesta categoria.

2.1.2.1 L'extensió de les unitats informatives

L'extensió de les peces informatives són similars. Si observem el gràfic 5, el primer que observem és que no hi ha cap extensió majoritària que destaquí de manera rellevant.

Gràfic 5. Extensió de les unitats informatives (2020)

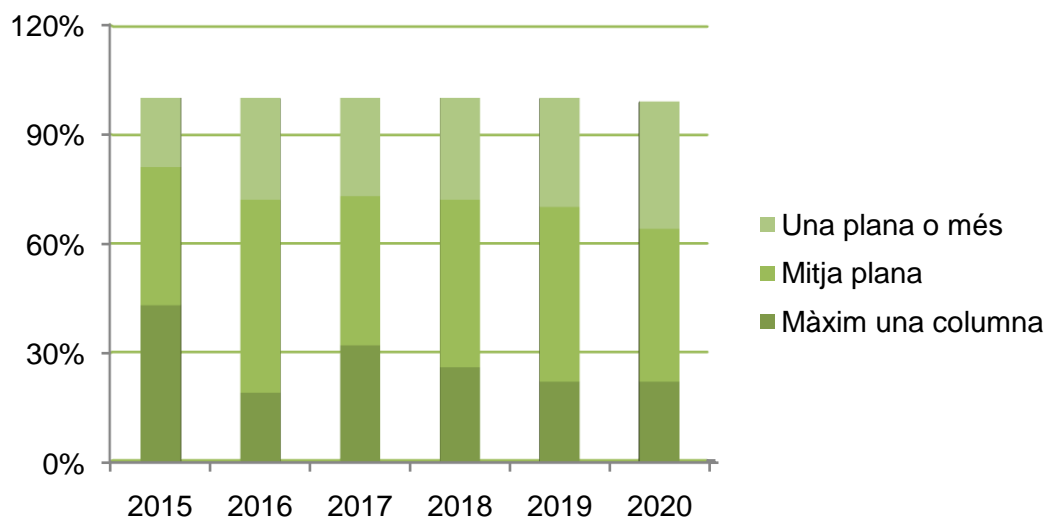

Font dades i visualització: ADPC

De totes maneres, les hem agrupat per veure de manera més clara les extensions: les més curtes (breu, 1 columna) sumen el 22%; les extensions mitjanes (1/4 pàgina i 1/2 pàgina), el 43%; i les extensions més grans (3/4 de pàgina i 1 pàgina o més) el 35%. Tenint en compte això, podem afirmar que les extensions més usades són les que podríem definir com a mitjanes.

Aquesta distribució es pràcticament idèntica en els darrers anys. La única diferència entre el 2019 i el 2020, és que els 5 punts percentuals que per la l'extensió de mitjà plana, els guanya les extensions més grans, d'una plana o més.

Gràfic 6. Evolució de les extensions informatives en els darrers 5 anys (2015-2020)

Font dades i visualització: ADPC

Com es pot apreciar en el Gràfic 6, des de l'any 2016, l'extensió majoritària es la de mitjà plana. Aquesta extensió era la més utilitzada en els primers anys que l'ADPC va realitzar l'estudi. Al 2010, aquesta tendència es va trencar i l'extensió més utilitzada va començar a ser el breu que va arribar a aglutinar prop del 70% entre els anys 2013 (69%) i 2014 (67%). Com podem observar en el gràfic a l'any 2015, aquesta tendència varia i mica en mica, les extensions mitjanes comencen a ser majoritàries. Tendència que es manté fins ara.

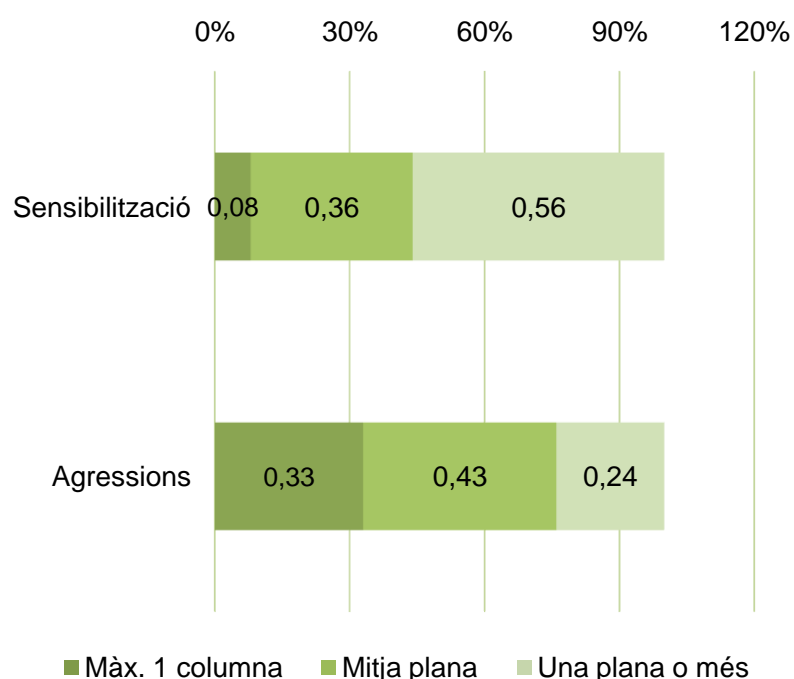
D'altra banda, també podem observar com les extensions de més d'una plana també han crescut de mica en mica. L'any 2015 les informacions/reportatges publicades en una plana o més representaven el 19% i al 2020, el 35%, per tant ha hagut un increment de 16 punts percentuals.

Això es pot deure a que les extensions més grans augmenten al llarg dels anys a mida que augmenten les informacions de sensibilització i/o conscienciació.

És interessant observar quina extensió empra de forma majoritària cadascun dels grans àmbits temàtics.

Només el 8% de les informacions de sensibilització es publiquem en una extensió de com a màxim una columna. I, per tant, per aquest àmbit temàtic les extensions més usades són les de mitja plana o les d'una plana o més. Això és lògic si pensem que la gran majoria d'aquest grup són reportatges en profunditat.

Gràfic 7. Extensió de les unitats informatives per grup temàtic (2020)

Font dades i visualització: ADPC

D'altra banda, les informacions sobre agressions utilitzen de forma majoritària la mitja plana i fins i tot, el breu. També observem que el 24% de les informacions sobre agressions es publiquen en una extensió gran. Aquest percentatge suposa un augment en 6 punts percentuals respecte a l'any passat. De fet, el 51% de les unitats informatives d'una extensió de $\frac{3}{4}$ de pàgina són informacions sobre casos d'agressions.

Aquesta dada és preocupant ja que, tot i que no sempre és així, quan més espai utilitzen per explicar una agressió més fàcil és caure en un lèxic i detalls

més grocs, emprar fotos poc adequades com l'aixecament del cadàver o no fer un ús adequat de algunes fonts que aporten poc contingut.

La següent taula és un resum del tipus d'àmbit temàtic que recull cadascuna de les extensions i en el que podem observar com les informacions més breus tracten majoritàriament sobre casos d'agressions i les més extenses són sobretot de reflexió i sensibilització.

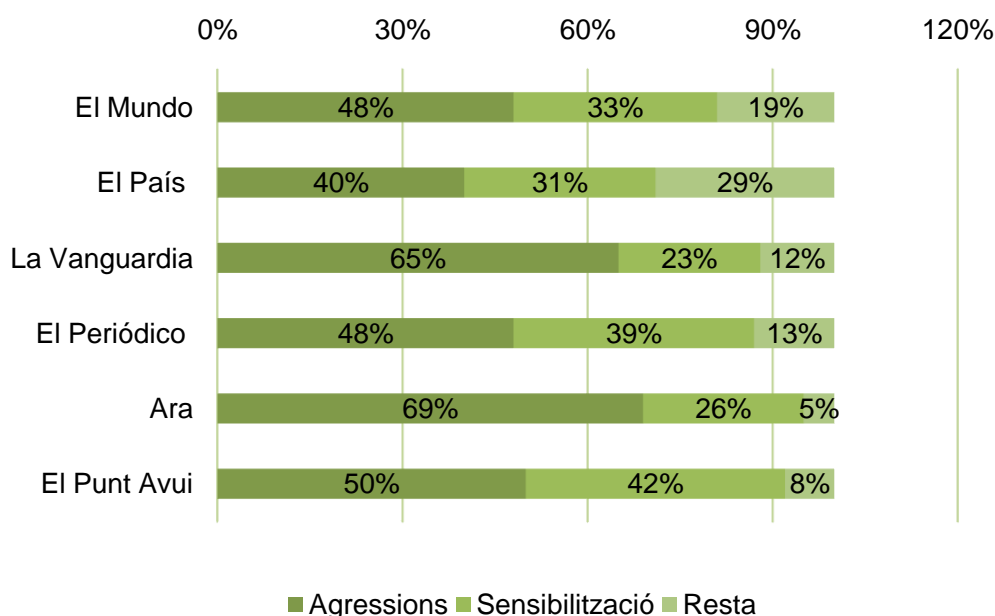
Taula 1 Quadre resum de les extensions i els àmbits temàtics

Extensió i Tipus d'informació	
Breu	El 80% són unitats informatives sobre casos d'agressions
1 Columna	El 71% són unitats informatives sobre casos d'agressions
¼ de pàgina	El 53% són unitats informatives sobre casos d'agressions
½ pàgina	El 53% són unitats informatives sobre casos d'agressions
¾ pàgina	El 33% són unitats informatives sobre "sensibilització"
1 pàgina o més	El 76% són unitats informatives sobre "sensibilització"

2.1.2.2 La informació per diaris

Podem observar que tots els diaris reproduïen un esquema similar. Les informacions que més es publiquen són les de casos d'agressions, la meitat o més de totes les unitats publicades per cada diari respecte a la violència vers les dones. Les de sensibilització se situen entre del 30% i el 40%. La resta de categories se situen entre el 10 i el 20%. Podem destacar que, respecte les unitats publicades sobre casos d'agressions La Vanguardia i l'ARA superen el percentatge obtingut de l'anàlisi general, el 52%.

Gràfic 8. Unitats informatives per àmbits temàtics i per diari (2020)

Font dades i visualització: ADPC

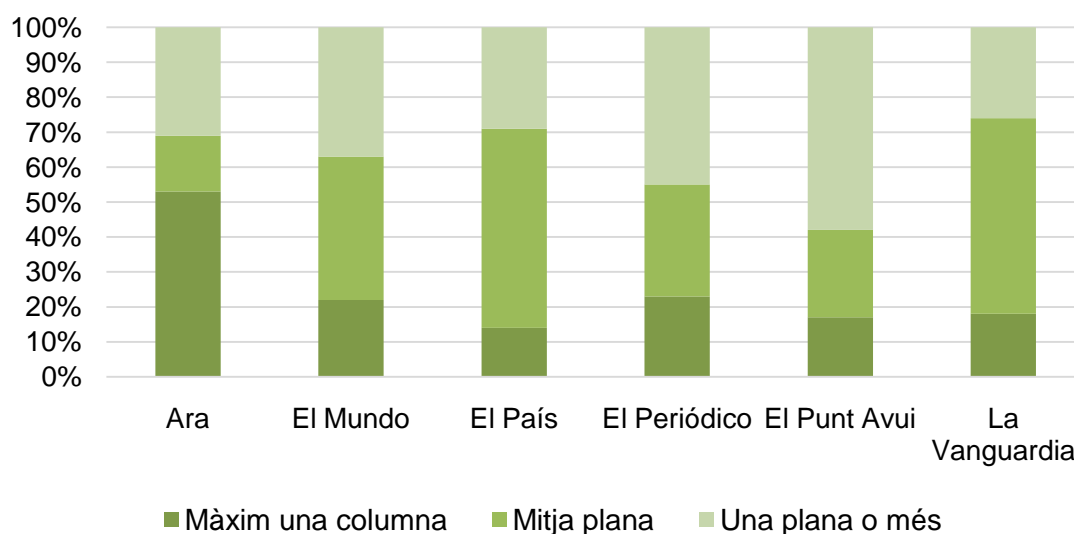
En canvi, El Periódico i El Punt Avui són els diaris que més importància donen a les informacions relatives a la sensibilització i/o conscienciació.

És sorprenent el cas de l'ARA. L'any 2019 era un dels diaris que més espai dedicaven a la categoria d'Anàlisi/Balanços. Per aquest motiu, i si pensem que és un dels diaris que més opinió sobre violència pública, conclouíem que era un dels diaris que millor tractament realitzava sobre aquest tema. En canvi, al 2020 és el que menys informacions publica d'aquesta categoria. En properes edicions d'aquesta recerca s'haurà d'observar el comportament del diari al respecte.

El País és el diari que més importància dona a la resta de categories, és a dir les categories d'acció política i tribunals.

Si observem quines extensions utilitza cada mitja en les unitats informatives sobre violència, el primer a dir és que per primera vegada el comportament no és similar en tot els diaris. L'any passat, per exemple, l'esquema que repetia cada mitjà era: breus, al voltant del 22%, 48% ½ plana, i, 30% 1 pàgina o més. En canvi, enguany les diferències entre diaris són més grans.

Gràfic 9: Unitats informatives per extensió i per diari (2020)

Font dades i visualització: ADPC

L'Ara ha sigut el diari que ha variat molt l'esquema del que parlaven, i torna a utilitzar majoritàriament els breus, com passava abans del 2015. Hem de tenir en compte l'augment considerable del volum de notícies sobre agressions respecte a anys enrere.

El Punt Avui, és un cas semblant a l'Ara però canviant les categories. Ha publicat per primera vegada tantes informacions d'agressions com de sensibilització més acció política i tribunals. I per tant, les informacions de més d'una plana també han crescut considerablement.

Aquests exemples semblen consolidar la idea que els diaris utilitzaven les extensions més grans per les unitats de les categories de sensibilització i conscienciació; i les més petites, per les de casos d'agressions.

2.2 L'ús de la fotografia

De les 165 unitats purament informatives, el 61% van acompanyades per fotografies.

Aquesta dada confirma la tendència que vam observar a l'any 2016 i que les edicions de les recerca del 2017, 2018 i 2019 vam corroborar: el nombre d'unitats informatives que van acompanyades per una fotografia ha crescut considerablement. Tot sembla indicar que aquest augment de la fotografia concorda amb la pujada d'unitats informatives d'una extensió mitjana i gran, i per tant, l'abandó de l'ús del breu.

Tot i això, hem de dir que el 6% de les unitats informatives amb fotografia tenen una extensió de com a màxim una columna.

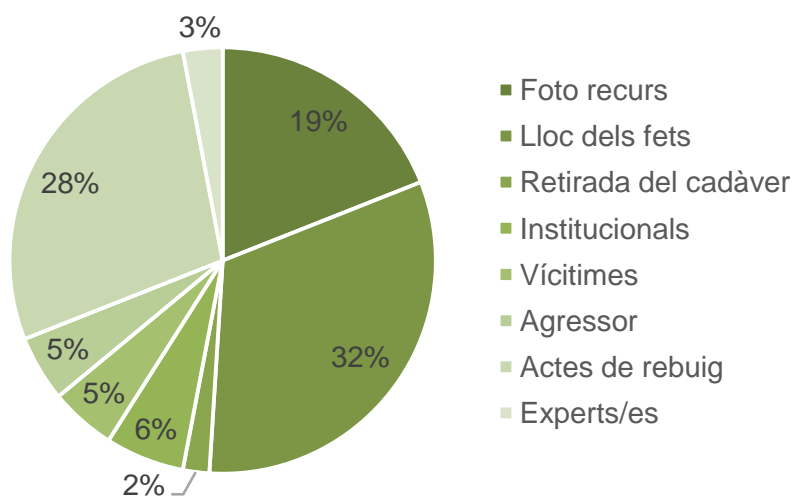
Van acompanyades de fotografies:

- **el 100%** de les informacions sobre històries de vida
- **el 64%** de les informacions d'anàlisi/reflexió
- **el 63%** de les informacions de la categoria reivindicacions
- **el 60%** de les informacions sobre agressions
- **el 60%** de les informacions de la grup al voltant del fenomen
- **el 60%** de les informacions d'acció política
- **el 33%** de les informacions judicials

Segons el contingut de les fotografies, des de l'ADPC hem realitzat les següent classificació:

- **Lloc dels fets:** edifici on vivia, lloc del succés, familiars i amics a les portes de l'edifici. En moltes d'aquestes fotografies apareixen també els cossos de seguretat.
- **Cadàver o retirada del cadàver**
- **Fotos de l'agressor, detingut/acusat**
- **Víctimes i/o testimonis**
- **Actes de rebuig**
- **Institucionals:** parlamentaris, actes polítics, fiscals, edificis, campanyes institucionals, cinema
- **Fotos de persones expertes**
- **Fotos de recurs**

Gràfic 10. Tipus de fotografies (2020)

Font dades i visualització: ADPC

El 53% de les fotografies que es publiquen formen part d'aquelles categories que podem considerar bones pràctiques en tant que compleixen amb les Recomanacions. Són les fotos de recurs (19%), les institucionals (6%) i les fotos sobre actes de rebuig (28%). L'ús d'aquestes fotografies ha crescut en 16 punts percentuals.

També ha crescut 12 punts percentuals la categoria de "lloc del fet", amb un 32%. Aquestes fotografies poden caure en el que considerem una mala praxis, si ens cenym a les Recomanacions: la gran majoria mostren els llocs dels fets (portals de casa, garatges...), detalls pels quals la víctima pot perdre l'anonimat. Respecte la categoria de víctimes, que corresponen al 5% de totes les fotografies, cal dir com a positiu que en el 80% dels casos la víctima apareixen en qualitat de testimoni, es a dir, com a protagonista i font de la informació.

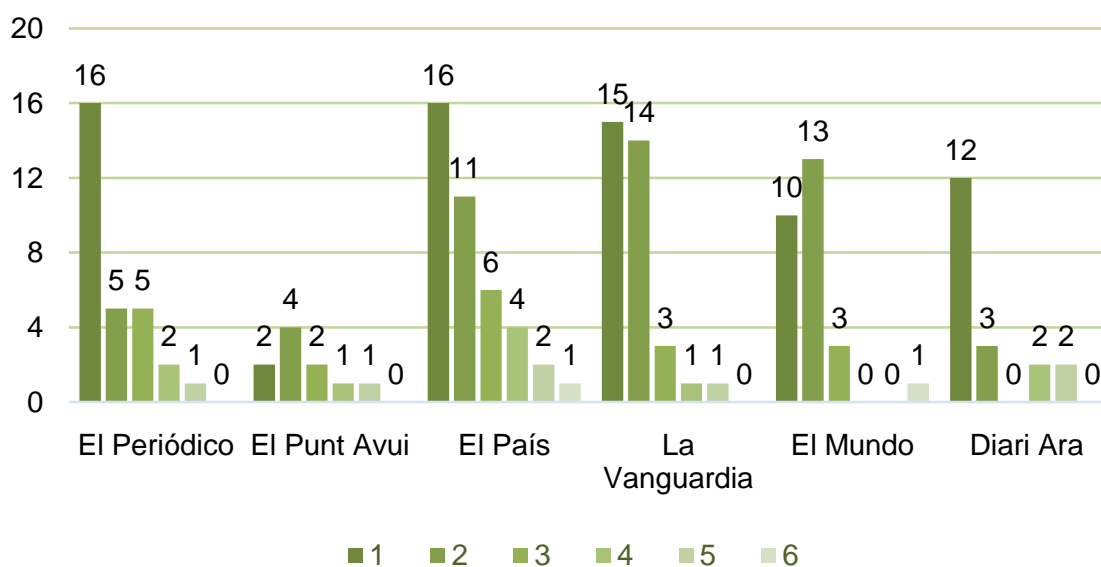
També és positiu que només 2 fotografies, el 2%, publicades recullen el moment de l'aixecament o trasllat del cadàver. Aquest tipus de fotografies havien desaparegut però a partir del 2015, van torna a aparèixer. La pitjor dada es va donar al 2017 quan aquestes imatges van arribar al 11%.

2.3 Les fonts informatives

Els diaris analitzats utilitzen majoritàriament (95%) el propi mitjà com a font d'informació en les peces informatives analitzades. Hi ha un 5% de la mostra que no utilitza cap font i corresponen a peces del gènere opinió o debat. Per

obtenir dades més específiques sobre les fonts utilitzades pels i les periodistes que van escriure sobre violència masclista el 2020 s'ha considerat oportú exposar els resultats obviant l'ús del mitjà com a font. La primera dada per destacar és que un 43% de les notícies utilitzen una font d'informació i en comparació amb el 2019 (12%) la xifra gairebé s'ha quadruplicat. En segon lloc, hi ha les peces que van usar dues fonts (30%) i en aquest cas s'observa una baixada important respecte a l'any 2019 en el qual es van usar en un 56,5%.

Gràfic 11. Nombre de fonts utilitzades per peça informativa i per diari (2020)

Font dades i visualització: ADPC

A més, els i les periodistes van acudir a tres fonts informatives en un 11,5% de les peces mentre que el 2019 es van comptabilitzar en un 25,5%. Si se suma el percentatge de peces que utilitzen de 3 a 6 fonts el resultat que s'obté és d'un 23% que és significativament menor a l'obtingut el 2019 (35%).

Per tant, en general, el nombre de fonts utilitzades pels principals diaris generalistes analitzats sobre violència masclista van baixar dràsticament respecte a l'any anterior. El 2019 es va identificar com a bona pràctica que els i les periodistes acudissin majoritàriament a més d'una font per conèixer la complexitat de la violència masclista en la nostra societat, però, aquest any la visió es redueix perquè gairebé la meitat de les notícies n'utilitzen només una.

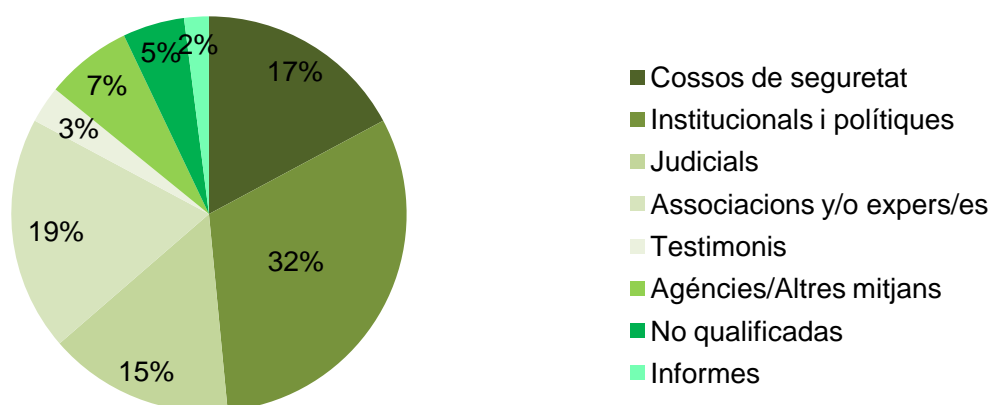
Aquesta característica es pot interpretar com un efecte secundari de la pandèmia que va afectar a l'exercici periodístic.

2.3.1 Tipus de fonts informatives

El tipus de fonts defineix en part el tractament de la informació sobre violència masclista i en aquest sentit en el 2020 un 32% de les peces contenen informació d'institucions governamentals i polítiques. És a dir, que les notícies recullen declaracions i/o informació emesa per representants dels governs espanyol i català i/o de partits polítics. L'ús d'aquestes ha augmentat si comparem amb les dades de l'any 2019 en què es va comptabilitzar un 28%.

'Els cossos de seguretat' representen un 17% de les fonts i això implica una baixada considerable respecte als resultats obtinguts el 2019 (28%).

Gràfic 12. Tipus de fonts (2020)

Font dades i visualització: ADPC

Les fonts 'd'associacions i/o experts/es' ocupen el tercer lloc d'ocurrències (19%) i en aquest cas va pujar 7 punts percentuals en comparació amb les dades obtingudes el 2019. Aquesta troballa es considera positiu perquè és fonamental que les persones expertes i/o associacions expliquin als mitjans la violència masclista. A continuació, es detallen les Associacions i el nom dels i les expertes que van servir de fonts informatives:

- Alazne Aizpitarte, informe de la Universitat Autònoma de Barcelona
- Altamira Gonzalo, vicepresidenta de Mujeres Juristas Themis
- Amparo Díaz de Aldeas infantiles

- Arantxa Herrador, responsable de la Fundació Arrels
- Asociación Mirabal
- Asamblea Feminista Tres Cantos
- Carmen Valenzuela, diputada de la Junta del Col·legi de l'Advocacia (ICAB)
- Carol Latorre, secretaria general del Sindicat d'Estudiants
- Comisión 8M estatal
- Cristina Sánchez, psicòloga
- Daniela Manzilla coordinadora de la oenagé Atzavara
- Encarna Bodelón, informe Universitat Autònoma de Barcelona
- Entitat Femen
- Eugenia Gay, degana del Col·legi de l'Advocacia
- Francesc Alcobet, psicòleg del Servei d'Atenció a l'Home
- Fundación Aroa
- Grup d'Experts en la lluita contra la Violència contra la Dona i la Violència Domèstica (GREVIO)
- Josep M. Tamarit. Informe de la Universitat Autònoma de Barcelona
- Lorena Domínguez, cap del servei d'atenció a famílies i infància de l'Associació In Via
- Lucia Avilès, presidenta As.Mujeres
- Luïsa García-Esteve, de la Comissió de Violència intrafamiliar i de gènere de l'Hospital Clínic
- M. Jose Bueno, responsable de l'àrea de violència de la Federació de Dones Progressistes
- Maria Kira Estrada, integrant del grup d'investigació Antígona de la Universitat Autònoma de Barcelona
- Maribel Cárdenas, Servei d'Intervenció Especialitzada
- Marisa Soleto, fundación mujeres
- Marisol Rojas, psicòloga de Sant Boi
- Mariti Pereira, responsable de la federació que assisteix a víctimes de violència sexual i de gènere Famuvi
- Marta López, directora del Servei d'Intervenció Especialitzada
- Marta Mariñas, psicòloga del Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida de l'Ajuntament de Barcelona (SARA)

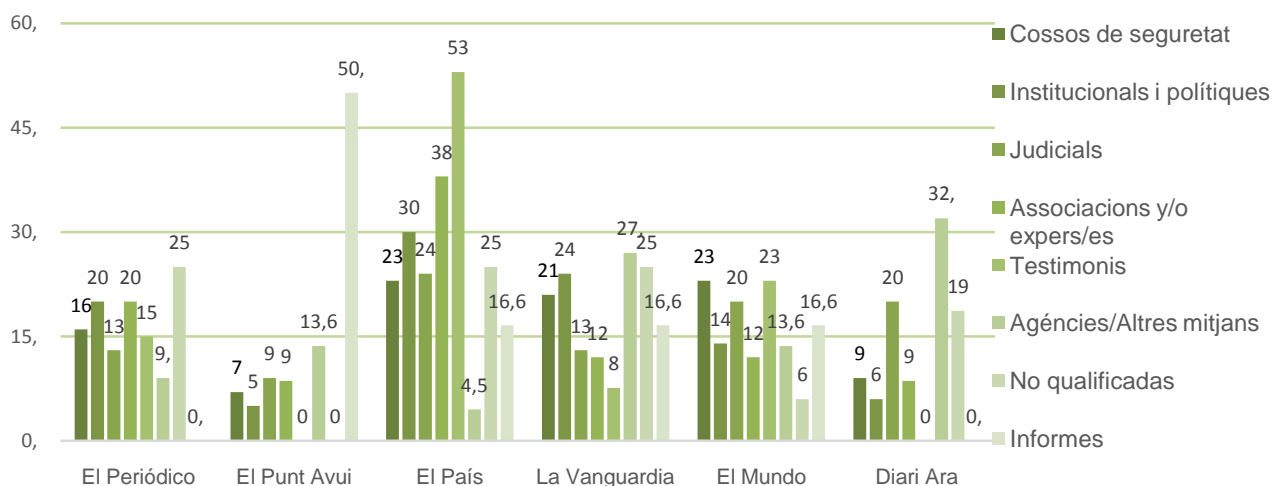
- Miguel Lorente, exdelegat del Govern per a la Violència de Gènere
- Montse Benito, activista feminista
- Natalia Hidalgo, investigadora de la Universitat de Granada
- Neus Pociello, Servei d'Intervenció Especialitzada de Manresa
- Novembre Feminista
- Nuria Cleries, directora del centre d'estudis jurídics
- Observatori contra la violència domèstica i de gènere
- Oriol Ginés, President de l'Associació Conexus
- Rafaela Ramos de l'Institut de Resilència del Col·legi de Metges de Madrid
- Rosa González, mèdica de família
- Ruth Capdevila, directora del Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida de l'Ajuntament de Barcelona (SARA)
- Teresa Echevarría, coordinadora d'urgències de l'Hospital Clínic
- Teresa Pulido, treballadora social de la Comissió per a la Investigació de Maltractaments a Dones
- Timanfaya Hernández, psicòloga

Les fonts 'judicials' el 2020 les trobem en el quart lloc amb un 15% i és una categoria en la qual també s'observa una disminució ja que el 2019 van ocupar el tercer. 'Les agències i altres mitjans' representen el 7% de les fonts consultades i respecte al 2019 van augmentar 5 punts. Seguits per les 'fonts no qualificades' (5%) que en aquest cas fan referència al veïnat, les amistats i/o familiars de la víctima de violència masclista com a font informativa. És un percentatge que ha augmentat 3 punts considerant les dades de 2019 i això s'identifica com una pràctica negativa perquè, en part, s'informa amb una perspectiva dels fets poc fiable i gens especialitzada. Una altra pràctica periodística negativa observada el 2020 és que els testimonis de les dones víctimes de violència masclista han disminuït 5 punts percentuals -segons dades de 2019- i les trobem només en un 3% del total de les peces informatives.

L'únic resultat que es manté igual respecte al 2019 és el de la categoria 'informes' (2%).

Al disgregar les dades obtingudes en la categoria tipus de fonts per diaris obtenim informació més específica. Per exemple, que la majoria dels diaris tenen alguna coincidència en gairebé totes les categories de tipus de fonts d'informació. Les excepcions es donen en la categoria 'testimonis' que no la van utilitzar El Punt Avui i el diari Ara. A més, El Punt Avui és l'únic diari de la mostra que no utilitza fonts 'no qualificades' per cobrir informació sobre violència masclista contra les dones i és un aspecte positiu a destacar. Finalment, El Periódico i el diari Ara no van utilitzar els informes com a fonts informatives.

Gràfic 13. Tipus de fonts per diari % (2020)

Font dades i visualització: ADPC

L'ús de testimonis, com ja es va comentar anteriorment, és una pràctica positiva perquè les dones expliquen en primera persona les conseqüències, el trauma i el context de la violència masclista. El País és el diari que més ha fet servir els testimonis i en ells les dones exposen el tipus d'amenaçes rebudes i en alguns casos es fan servir, a més, com subtítols "Me acosó con más de 300 mensajes y amenazas de muerte" (El País, 25/11/2019).

La violència masclista no és un tema que s'hagi tractat en la commemoració del Dia Internacional de la Dones (8 de març de 2020) ja que tan sols s'han publicat dues notícies (El País i La Vanguardia). No obstant això, el 25 de novembre, Dia Internacional per l'Eliminació de la Violència contra les Dones, és un esdeveniment que genera agenda en els mitjans de comunicació. Al

2020, 8 notícies van fer la cobertura, però estan molt lluny de les 35 que es van identificar el 2019. La majoria de les peces informatives les va publicar El Periódico (4), seguit de El País (2) i, finalment, El Punt Avui i La Vanguardia una per cada diari.

3.Anàlisi aspectes de les recomanacions

3.1 Cóm es parla de víctima i agressor?

En aquest apartat, analitzarem els punts més importants de les Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació. En les edicions anteriors de la recerca, per analitzar aquest aspectes utilitzàvem una mostra més petita corresponen al mes de gener i setembre. A partir de la recerca del 2019, vam començar a estudiar els resultats a partir de totes les informacions publicades al llarg de l'any i que pertanyen a la categoria d'agressió ja que són les informacions susceptibles de subratllar el fet migratori i de veure si es respecte o no l'anonimat.

3.2 El fet migratori

De les 86 unitats informatives de la categoria agressió, el 59% no donen cap dada respecte la nacionalitat de la víctima o de l'agressor. Per tant, en el 41% de les informacions aquesta dada surt subratllada, la majoria de vegades tant de la víctima com de l'agressor.

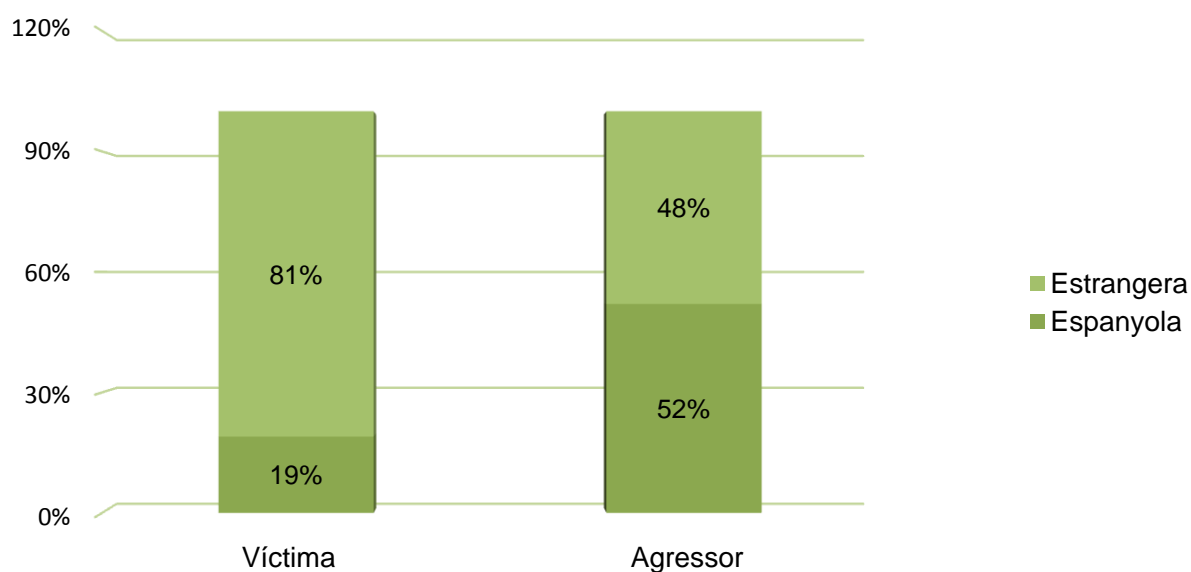
La procedència o nacionalitat de la víctima es dona en el 30% de les informacions. La nacionalitat de l'agressor en el 34%.

En els darrers anys, podem observar com les notícies que no fan esment a la condició d'estranger de la víctima o de l'agressor es troben entre el 50% i 60%. A l'any 2018, de forma excepcional només es van fer ressò d'aquesta qüestió un 17% de les informacions. Però enguany, s'ha tornat als percentatges habituals. Aquesta dada és molt positiva i, a més, trenca amb una idea preconcebuda respecte a que els mitjans destaquen a aquesta dada i que ho fan perquè respon a una realitat social.

D'altra banda, cal subratllar que es destaca més la nacionalitat de la víctima quan és estrangera que quan és espanyola. Aquests resultats s'han repetit al llarg de les 15 edicions de la recerca.

En canvi, per primera vegada trobem més unitats informatives que comenten la nacionalitat espanyola de l'agressor: el 52% davant del 48% de les unitats que expliciten que l'agressor és estranger.

Gràfic 14. Unitats informatives i la procedència nacional (2020)

Font dades i visualització: ADPC

S'ha de tenir en compte, que aquesta dada ve condicionada pels propis casos d'agressions que s'hagin produït aquet any.

3.3 L'anonimat

Les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació estableixen que és millor mantenir tant a les víctimes com als agressors en l'anonimat.

El 64% de les unitats informatives publicades no identifiquen a la víctima i el 72%, no identifiquen a l'agressor.

En les edicions anteriors, hem pogut observar que l'anonimat de l'agressor sempre ha estat per sobre del 50% però fins l'edició de la recerca del 2018 el

respecte a l'anonimat de la víctima no va ser superior al 50%. Tot i això, el respecte a l'anonimat de l'agressor sempre és més gran.

De les 31 unitats publicades que sí identifiquen a la víctima, el 55% esmenten només el nom; amb el nom i el cognom surten identificades en el 26% de les unitats; i finalment, amb el 10% surten les víctimes esmentades sols amb inicials i amb el nom i les inicials dels cognoms.

En el cas de l'agressor, de les 24 informacions que no respecten l'anonimat, el 42% esmenten el nom i el cognom; el 33%, només amb el nom; el 17%, nom sencer i inicials de cognoms; el 8%, només inicials.

Ara bé, des del 2014 hem identificat cada cop més informacions que esmenten altres aspectes a partir del qual es poden identificar tant a la víctima com a l'agressor: edat, barri, adreça, lloc de treball, professió. A més, en la majoria d'ocasions no es diuen només una d'aquestes dades, si no que es donen varies... això implica que pot ser més fàcil identificar a les persones implicades.

3.4 Modus operandi

De 86 unitats informatives que es fan ressò d'un cas de mort o agressió, 32, el 37% fan menció al modus operandi, és a dir com l'agressor ha assassinat la víctima. Enguany aquesta dada s'ha donat força menys que l'any anterior en el titular.

4. Reflexions generals: els titulars

Per analitzar els titulars hem fet, com en altres edicions de l'informe, els següents agrupaments:

- **L'agressor, el protagonista:** homicidi ampliat, els efectes col·laterals de la violència masclista i el modus operandi, tres blocs que fan referència a l'agressor.
- **Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació:** sobre com es manifesta la ciutadania i com des de les administracions s'actua per sensibilitzar
- **Lleis, acció política i opinió:** és a dir seguiment dels judicis, canvis en les lleis, què fan els responsables polítics i la secció d'opinió.
- **Històries de vida:** que recull els testimonis de les víctimes o familiars, els quals narren en primera persona els danys psicològics morals i físics del maltractament continuat
- **Titulars amb xifres:** sobre l'abast de la violència contra les dones
- **Balanços:** seguiment de les dades
- **Covid-19 i maltractament:** hem incorporat enguany aquest bloc que recull com el mitjans van fer el seguiment de la repercussió de la pandèmia en les dones que es trobaven en situació de violència masclista

4.1 L'agressor, el protagonista

Alguns exemples:

ARA. Un mosso mata la seva exparella i després se suïcida

ARA. El mosso que va matar la seva exparella a Terrassa l'assetjava

El Mundo: Mata a su mujer y su hija e intenta suicidarse

El Mundo: "Vete, vete, que no te vea, es muy celoso"

El Mundo: Un 'mosso' mata a su ex pareja y se suicida

El Mundo: Un hombre asesina a su novia e intenta huir en el aeropuerto

El Mundo: Càspar, el asesino de la autocaravana

El País: Un hombre de 82 años mata a su esposa, de 79, en Lugo

El País: Un hombre de 69 años asesina a su exmujer en Córdoba

El Periódico: Un home se suïcida després d'assassinar la seva dona a Lugo

El Periódico: Arrestat després de matar la seva novia i intentar fugir amb avió

4.2 Homicidi ampliat. Els efectes col·laterals de les violències masclistes

Alguns exemples:

El Mundo: Asesina a su mujer ante su hijo de cuatro años

El Periódico: Un home assassina la seva dona i la filla de 3 anys

La Vanguardia: Mares víctimes de violència, filles amb més risc de ser-ho

La Vanguardia: Un home assassina la seva parella i la filla de tres anys de tots dos a Esplugues

4.3 Modus operandi

Alguns exemples:

El Mundo: Mata a su mujer tras asfixiarla en Lloret de Mar

La Vanguardia: Un mosso mata la seva ex parella d'un tret al cap a Terrassa

La Vanguardia: Una dona assassinada a ganivetades per la seva parella en presència dels seus fills

La Vanguardia: Detingut un home acusat de degollar la seva parella al Raval

4.4 Nens i nenes que denuncien el maltractament d'altre

Enguany no hem trobat sota aquest concepte titulars destacables de nens i nenes que denuncien el maltractament

4.5 Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació

Alguns titulars alerten que han augmentat els assassinats en els últims 5 anys, fet que ha incentivat, les manifestacions que es convoquen pel 25 de novembre, dia internacional contra la violència masclista. La novetat d'aquest any és que també hi ha hagut concentracions per part de l'estudiantat. I entre els titulars destaca, el cas del Mosso d'Esquadra que va assassinar la seva dona. Aquest fet va tenir resposta a la ciutat de Terrassa on la ciutadania va mostrar la seva repulsa amb una concentració.

Dos titulars de El Periódico informen de les mobilitzacions succeïdes a França, apuntant que aquest país va en retard legislativament i en sensibilització sobre la violència masclista comparativament amb Espanya

Alguns exemples:

ARA: Una cadena de dones contra les violències masclistes

El Mundo: La Guardia Urbana previene la violencia de género en institutos de L'Hospitalet

El País: El 'Mosso' que mató a su expareja la acosaba para volver

El País: Movilización de estudiantes contra la violencia machista y el veto parental

El Periódico: Collages' per batre la violència masclista

El Periódico: Estadística intolerable. (146 dones assassinades a França, que va en retard.)

El Punt Avui: Crida als homes a lluitar contra la violència de gènere

La Vanguardia: Dones a peu de carrer contra les violències masclistes

4.6 Lleis. Acció política. Opinió

4.6.1 Lleis

A les recomanacions sobre el tractament de la violència masclista, s'indica que cal fer un seguiment de les sentències i de les penes als agressors. En aquest apartat n'hem recollit uns quants.

També certes informacions, destaquen en el titular, les modificacions legislatives que afavoreixen a les víctimes o als seus fills/es.

Alguns exemples:

ARA. El detingut per l'últim crim masclista va robar a la víctima

ARA. Barcelona i Lleida sumen nous jutjats de violència masclista

ARA. Detingut un home per matar la dona i fugir d'Esplugues

ARA. Ingressa a presó un home per l'assassinat de la seva parella

El Mundo: Pensión de viudedad para parejas de hecho maltratadas

El Mundo: Los abogados alertan de que las asistencias a víctimas de violencia de género suben un 12%

El País: La llamada perdida del agresor a una víctima de violencia machista es delito

El País: La ley de libertad sexual iguala víctimas de violación con las de violencia en la pareja

El País: Un jurado declara a una mujer culpable de asesinato
El País: Ninguna de las 10 asesinadas este año había denunciado
El País: Detenido un magistrado del Tribunal Constitucional por supuesta violencia de género
El País: Las maltratadas por su pareja de hecho separadas cobrarán pensión de viudedad
El País: 260 huérfanos por violencia machista no tienen acceso a las ayudas
El Periódico: Les condemnes a menors per violència masclista es disparen
El Periódico: Una trucada perduda d'un maltractador és delicte, pel TS (+destacat del segon crim masclista a Puertollano)
La Vanguardia: Un magistrat del TC, detingut per presumpta violència de gènere

4.6.2 Acció política

En aquest apartat volem destacar, aquells titulars en què els responsables polítics, rendeixen comptes de les denúncies recollides. En el cas de Catalunya, pels Mossos Esquadra, per policies, o per la Guardia civil. De cara a l'opinió pública, és una manera de donar a conèixer que les agressions i els crims no queden impunes, i que existeix una certa resposta de les administracions entre els actes reivindicatius i l'acció dels cossos de seguretat.

Alguns exemples:

El País: El Parlament tramita cambiar la ley contra la violencia machista
El País: La ley de Zapatero ha salvado muchas vidas
El País: Más recursos para hacer frente a la violencia machista
El País: "En situaciones de peligro no habrá sanción por salir a la calle"
El Periódico: Europa insta Espanya a actuar millor
El Periódico: Relleu contra el mal tracte (canvis polítics al govern central)
El Punt Avui: La protecció de víctimes de violència masclista, encotillada
La Vanguardia: Suport a l'ús de gossos per protegir dones maltractades

4.6.3 Opinió

A les seccions d'opinió trobem noms d'autores i autors coneguts i amb expertesa: Judit Vall, Ana Bernal-Triviño, Alba Alfageme, Marina Subirats. I un article firmat per diversos polítics que es troben en presó: Dolors Bassa, Carme Forcadell, Oriol Junqueras i Raul Romeva- Les firmants d'articles denuncien la precarietat de les víctimes, la desprotecció econòmica de la descendència.

Aquesta qüestió de la desprotecció dels fills i filles, ja s'apuntava a la recerca del 2019, però s'ha incrementat en aquest any.

Alguns exemples:

ARA: Desxifrant les violències masclistes. Opinió d'Alba Alfageme

ARA: En nom de la llibertat. Opinió de Marina Subirats

ARA: Violències masclistes pandèmiques. Opinió d'Alba Alfageme.

El Periódico: Atur i violència de gènere. Opinió de Judit Vall

El Periódico: Visitar el pare maltractador a la presó. Opinió d'Ana Bernal-Triviño

El Periódico: Prou violències masclistes. Escrit amb firmes de: Bassa, Forcadell, Junqueras, Romeva

4.7 Històries de vida

En aquest apartat agrupem els testimonis de víctimes, o persones pròximes que expliquen el patiment durant el maltractament i el mal psicològic que els causa

Alguns exemples:

El Mundo: Cuando la violencia de género mata niñas

El Mundo: "Hay mujeres a las que el maltratador raciona la comida"

El País: El confinamiento infernal de María

El País: La violencia machista se oculta mejor en la aldea

El Periódico: L'entorn de la meitat de les mortes coneixia el mal tracte

La Vanguardia: "Em vaig encongir i vaig entrar en el buit, no sabia què passava"

La Vanguardia: Protesta per evitar que els fills d'una assassinada visquin amb la tia paterna

4.8 Titulars amb xifres

Des que es fan balanços, recomptes o les dades que ofereix el Consejo General del Poder Judicial, els diaris habitualment cobreixen aquestes informacions i en els titulars donen xifres ja sigui comptant el nombre de dones assassinades per violència masclista o assenyalant els percentatges d'agressions. També fan comparatives en relació amb les dades dels anys anteriors. Xifres sobre l'augment de les denúncies, nombre de manifestants, o percentatges dels ajuts rebuts per les víctimes o els fills/filles.

Alguns exemples:

ARA: Un 57,3% de dones a l'Estat han patit violència masclista

El Mundo: Casi una de cada tres catalanas conoce a una mujer que es víctima de agresión sexual

El País: 55 asesinatos machistas en 2019, la cifra más alta en un lustro

El País: El primer crimen machista de 2020: una mujer de 28 años y su hija de tres

El País: La cifra oculta de violencia machista ronda el 90%

El Periódico: El 2019 va tancar amb 55 dones mortes per violència

El Periódico: Més de 7.000 dones surten al carrer pels seus drets (+destacat dues assassinades)

El Periódico: Assassinades tres dones en 24 hores a Madrid i Sevilla

El Punt Avui: L'índex de dones que moren assassinades continua a l'alça

La Vanguardia: L'assassinat masclista número 14

La Vanguardia: Un 51% dels catalans creuen en les denúncies falses

La Vanguardia: Un assassinat masclista cada quatre dies marca un mal inici del 2020

4.9 Balanços

Hem detectat l'augment dels balanços d'àmbit estatal o autonòmic. La macroenquesta del Ministeri, així com les dades que facilita el Consejo General del Poder Judicial son uns exemples. I a nivell de Catalunya destaca el recompte que presenta els Mossos d'Esquadra

Alguns exemples:

ARA: Dones joves i la majoria mares

EL Mundo: La violencia de género, prioridad policial

El Mundo: La mayoría cree que las mujeres están indefensas

El País: Víctimas invisibles incluso para sí mismas

El Periódico: L'assetjament masclista es perpetua al carrer

El Punt Avui: La lluita contra la violència de gènere, més necessària que mai

4.10 COVID19 i violència masclista

La pandèmia de la Covid 19, ha afegit una altra situació agreujant: la convivència de les víctimes amb els seus maltractadors. Han augmentat les trucades als telèfons 112 i 016. I els diaris informen de les situacions difícils en època de confinament, i si a més les dones no disposen de mitjans econòmics per fugir del maltractador la situació esdevé insostenible.

Alguns exemples:

ARA: El confinament amaga la violència contra les dones

ARA: Quan la pandèmia t'obliga a con viure amb el teu botxí

El Mundo: Cataluña reorganiza la atención a víctimas de violencia machista durante el confinamiento

El País: Primer asesinato machista en seis días de confinamiento

El País: "La pandemia nos está llevando a un peor trato institucional a las víctimas"

El País: Un juzgado contra la violencia oculta por la pandemia

El Periódico: Conviure amb l'agressor

El Periódico: Les trucades de víctimes del masclisme pugen el 20%

El Periódico: L'entorn de la meitat de les mortes coneixia el mal tracte

El Periódico: El pla contra atacs masclistes s'intensifica per la quarentena.

5. Anàlisi de casos

En aquest apartat ens centrarem en l'anàlisi del tractament que s'ha fet en dos dels casos succeïts el 2020. Concretament el primer de l'any a Catalunya, que va produir-se la nit de reis al municipi barceloní d'Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat) i el darrer de l'any al nostre territori que va perpetrar-se al municipi gironí de Lloret de Mar.

Un total d'onze notícies de la mostra analitzada se centren en aquests dos casos: 6 en el cas d'Esplugues de Llobregat i 5 en el cas de Lloret de mar. Totes les unitats informatives analitzades en aquest apartat estan relacionades amb aquests dos feminicidis confirmats com a violència masclista en l'àmbit de la parella, i s'ha analitzat el tractament informatiu fet en els 6 diaris de la mostra: Ara, El Mundo, El País, El Periódico de Catalunya, El Punt Avui i La Vanguardia:

Ambdós feminicidis van ser publicats als 6 diaris analitzats, tot i que el cas de Lloret de Mar no es va publicar en paper a El Punt - Avui, que sí que va cobrir el cas en la seva edició digital.

En tots els casos la notícia era del mitjà, mentre que en altres capçaleres no analitzades en profunditat van replicar la nota d'agències.

Pel que fa al subjecte de la notícia, en la majoria dels titulars són protagonistes els perpetradors, utilitzant majoritàriament el substantiu "home" per referir-se al presumpte homicida. En el cas d'Esplugues trobem dues fórmules nominals molt diferents en el titular:

El Periódico titula "Presidi pel doble crim masclista d'Esplugues", subratllant les conseqüències penals per a l'autor del doble crim, posant a l'hora l'accent en el fet que va matar dues persones en els mateixos fets. Valorem positivament aquest enfocament, perquè mostrar que l'acte violent té conseqüències negatives per als agressors, tal com recullen les Recomanacions en el seu 13è punt, és essencial per seguir avançant en l'erradicació de les violències masclistes.

El País titula "El primer crimen machista de 2020: una mujer de 28 años y su hija de tres". Posar el comptador a zero cada any és quelcom artificial, perquè

fomenta el relat fal·laç d'una violència masclista descontextualitzada. Considerem que és negativa aquesta fórmula extensament utilitzada per mitjans i institucions perquè fragmenta les violències masclistes i contribueix a un tractament individual dels casos, en detriment de la narrativa del contínuum de les violències contra les dones, que visibilitza la inèrcia i la continuïtat d'aquestes violències contra les dones, on aquestes violències són norma i són constants arreu, i on els feminicidis representen els casos més extrems.

En aquest sentit, vam observar una bona praxi d'una capçalera no analitzada en aquest estudi en el qual es recollien unes declaracions de l'alcaldeessa que posava en relleu justament aquesta qüestió. "Són les dues primeres víctimes de la violència masclista d'aquest any a Espanya, però no acceptem que l'1 de gener el comptador es posés a zero. Malauradament les nostres veïnes se sumen a una llarga llista de dones assassinades pel simple fet de ser dones i fills i filles executats per infligir dolor a les seves mares", va remarcar Díaz (Regió 7).

Els feminicides són homes masclistes que han estat legitimats per un sistema patriarcal que els empara. És a dir homes que esdevenen fills sans del patriarcat. Per tant, s'ha d'evitar apuntar cap a qüestions circumstancials com a detonants del succés. En els titulars no hem observat cap element d'aquest tipus, però en el cos de la notícia si hem pogut veure com se subratllaven elements com l'origen del victimari, el fet que hi hagués constància d'una discussió prèvia entre l'autor i un altre home, o que la víctima descobrís que l'agressor mantenia el contacte amb la seva amant. Aquests elements sensacionalistes alimenten falsos mites sobre la violència masclista i els suposats perfils de víctimes i agressors. Quan parlem de violència de gènere no podem referir-nos a perfils de víctima i agressor, tal com han explicat les persones expertes en la matèria repetidament.

No estan justificades, doncs, redaccions com aquesta que intenta lligar una discussió prèvia com a causa del feminicidi. El Punt - Avui. "Ara els Mossos busquen testimonis per intentar identificar aquest home que s'hauria esbatussat amb el pare de la nena morta per intentar aclarir si la batussa va tenir alguna relació amb el desencadenament del crim."

El PuntAvui "Nit de Reis tràgica a Esplugues de Llobregat, on han estat assassinades una nena de tres anys, Ciara, i la seva mare, Mònica, espanyola, de 28 anys, segons tots els indicis a mans del pare i marit de les víctimes, Rubén, de 27 anys, d'origen dominicà, que es va autolesionar i que ahir estava hospitalitzat en condició de detingut pels Mossos. (feminicidi Esplugues de Llobregat).

ARA "Segons va avançar El Periódico, alguns veïns van explicar als Mossos que, de matinada, havien sentit dos homes barallant-se al carrer, just al portal, i que un dels implicats en la discussió era el detingut."

El País "Segons Pascal, diumenge a la nit, mentre la parella era al menjador, Peggy es va posar agressiva al sospitar que l'antiga novia li continuava enviant missatges. Sempre segons el seu relat, Pascal la va agafar pel canells i la va llançar contra una butaca. Sobre aquesta butaca va procedir a asfixiar-la amb les mans. Després, la va llançar a terra i va continuar escanyant-la fins a assegurar-se que estava morta." (feminicidi de Lloret de Mar).

Encara està menys justificat aquest text utilitzat en el cas d'Esplugues per El País "Sabemos los motivos, pero por respeto a ella no diremos nada, declinaron dos allegadas de la joven, que salían emocionadas...". En aquest cas la informació és confosa i no concloent, i per tant no contribueix en l'explicació del cas ni del fenomen.

Els titulars de les notícies analitzades utilitzen com a verb principal assassinar o matar, excepte aquelles que han emprat una fórmula nominal. És una bona praxi que siguin aquests dos verbs perquè posen el focus en l'autor i en la criminalitat dels fets.

Pràcticament totes les peces recullen que no hi havia antecedents judicials, ni denúncia prèvia en cap cas, i que el cas està sota secret de sumari. Les peces analitzades fonamentalment utilitzen fonts policials, judicials i governamentals, però no utilitzen fonts feministes expertes que expliquin les causes i conseqüències de la violència masclista en l'àmbit de la parella. Sense les veus expertes el tractament de la notícia és de succés perquè hi manca relat i informació que ajudi a nodrir una narrativa que contribueixi a la conscienciació i

l'anàlisi feminista. Encara queda més encotillat com a succés quan s'empren fonts veïnals.

Totes les unitats analitzades recullen o en el titular o en el cos de la notícia, la detenció i l'ingrés a presó de l'autor del delictes. Difondre quines són les conseqüències penals pels victimaris contribueix a destacar el rebuig institucional i social cap a les violències masclistes i aïllant així els agressors i eliminant els espais de connivència amb aquests, i trencant alhora amb la norma patriarcal tradicional que impregna la nostra societat i llurs institucions.

En aquesta línia, és necessari posar el focus des de l'inici en qui és el responsable del feminicidi

Titulars com l'utilitzat en el cas de Lloret de Mar per El Periódico de Catalunya "Peggy, la vuitena" desdibuixa inicialment la responsabilitat dels fets. Si bé és cert que en el relat posterior descriu els fets com un cas de violència masclista en l'àmbit de la parella.

Un clar element sensacionalista és mostrar el modus operandi en el titular. Les "Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació" recullen que cal evitar el sensacionalisme i el dramatisme, tant pel que fa a la forma com pel que fa al contingut de les informacions sobre violència masclista. En aquesta línia, cal evitar el sensacionalisme que aporta el modus operandi en el titular, sense rellevància informativa ni valor pedagògic, contradient el punt 8 de les Recomanacions que especifica que s'han d'evitar les descripcions detallades, escabroses o impactants. Pel que fa als casos analitzats, només en un cas es parla del modus operandi en el titular. Concretament en el cas de Lloret de Mar "Mata a su mujer tras asfixiarla en Lloret de Mar" (El Mundo).

En edicions anteriors de l'estudi, tot i ser una pràctica minoritària, vam trobar més titulars que contenien aquest element. Potser aquest punt de les recomanacions s'ha consolidat a les redaccions, ja que no aporta cap informació imprescindible ni necessària en el titular.

Les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació també parlen de la necessitat de fer visibles els efectes devastadors de la violència masclista en les dones i llurs infants. El cas

d'Esplugues de Llobregat va ser un doble assassinat, i una de les víctimes era la filla menor de la parella. Tots els titulars van destacar aquest fet, i la gran majoria va reflectir també en el titular la curta edat de la menor assassinada.

A tall d'exemple, La Vanguardia titula "Un home assassina la seva parella i la filla de tres anys de tots dos a Esplugues" destacant també que la menor era filla d'ambdós.

En les peces analitzades també destaquen bones praxis com:

Afegir un recompte global de les dones mortes per violència masclista en l'àmbit de la parella a partir de l'estadística oficial des que aquestes morts violentes es van començar a comptabilitzar com a violència de gènere a l'estat espanyol, l'any 2003.

ARA. Amb la Mónica i la seva filla de tres anys, serien 1.034 les dones que han estat assassinades des del 2003 i 35 els menors.

Incorporar informació de servei per a dones en situació de violència masclista i llurs filles i fills. Aquest mateix diari recull el 016, el telèfon de la fundació Anar pels menors i 112 per emergències en el darrer paràgraf de la notícia.

També en el cas de Lloret com recull El País "El 016 atiende a todas las víctimas de violencia machista las 24 horas. No deja rastro en la factura, pero hay que borrarla del registro de llamadas."

La violència masclista és una greu vulneració dels Drets Humans de les Dones, tal com va reconèixer Nacions Unides, i s'ha de tractar amb aquest enfocament des dels mitjans de comunicació. S'han de superar els marcs revictimitzadors de les dones que presenten les dones com a subjectes passius. Si volem ampliar les notícies d'aquest àmbit, podem evidenciar quines qüestions no estan abordant les institucions per erradicar aquest greu problema social. Més enllà de citar les fonts governamentals que pertoquin podem demanar als responsables polítics que rendeixin comptes, i no només recollir els minuts de silenci i les declaracions de condemna.

6. Conclusions

De l'anàlisi de les informacions publicades sobre la violència masclista durant l'any 2020, hem extret les següents conclusions generals:

Informacions publicades: En quatre edicions de la recerca en la qual la mostra inclou totes les notícies publicades durant l'any, observem que el volum d'informacions aquest any 2020, amb la COVID s'han reduït considerablement passant de les 442 el 2019 a les 172 el 2020. El 2017 van ser 409 les unitats informatives publicades i 411 al 2018. Això significa que la COVID ha alterat la publicació d'aquestes informacions mentre que el nombre d'assassinades no ha variat gaire. Així el 2020 van ser 45 les assassinades, davant de les 55 de l'any 2019.

El mitjà que més informacions publica: El País, continua sent un any més el mitjà que més informacions publica amb un 25% del total d'informacions publicades entre els 6 diaris. A continuació ve *El Mundo* amb un 16% de les unitats publicades seguit de l'ARA amb un 12% del total. I el diari que menys unitats publica és *El Punt Avui* amb el 7% del total.

Important esmentar que només una portada de El Periódico de Catalunya el dia 11/09/2020 amb el títol "Sis de cada 10 dones han patit violència masclista" es va dedicar a la violència masclista. Mentre que el 2019 es van publicar 3 portades. Dues eren de El Periódico de Catalunya i una de La Vanguardia.

Opinió: Enguany l'opinió sobre aquest tema ha pràcticament desaparegut de les planes dels diaris. Així, diaris com La Vanguardia i El Mundo que, habitualment, publiquen opinió al voltant d'aquest tema, no ho fan. I El Periódico de Catalunya, que en els darrers anys, era el diari que més importància donava a l'opinió a les seves pàgines amb un 15% d'articles d'opinió i un 85% d'informació, enguany ha disminuït el percentatge d'opinió a un 9%. El País, un 2%

L'excepció la trobem en el diari ARA que ha mantingut el percentatge entre les peces d'opinió: 14% d'articles d'opinió.

Extensió: Es consolida la tendència dels darrers anys en què el breu ja no és l'extensió més utilitzada (22%) el mateix percentatge del 2019; les extensions mitjanes (1/4 pàgina i 1/2 pàgina) un 43% 5 punts menys que el 2019, són les que més s'utilitzen: 48%; i les extensions més grans (3/4 de pàgina i 1 pàgina o més) arriben fins el 35%, 5 punts més que el 2019 que eren del 30%. Tenint en compte això, podem afirmar que les extensions més usades són les que podríem definir com a mitjanes. Ho considerem positiu ja que són informacions que ajuden a la reflexió i a la conscienciació.

Tipus d'informacions: Es repeteix també la tendència lògica que les informacions que més es publiquen són les de casos d'agressions, la meitat o més de totes les unitats publicades per cada diari respecte a la violència vers les dones. Les de sensibilització se situen entre del 30% i el 40%. La resta de categories se situen entre el 10 i el 20%. Per capçaleres, El País és el diari que més importància dona a la resta de categories, és a dir les categories d'acció política i tribunals.

Les fotografies: El 61% de les informacions van acompanyades per fotografies. Aquesta dada confirma la tendència iniciada ja a l'any 2016 i que s'ha consolidat: el nombre d'unitats informatives que van acompanyades per una fotografia creix. Aquest augment de la fotografia concorda amb la pujada d'unitats informatives d'una extensió mitjana i gran. I en un 53% dels casos es publiquen imatges de recurs, manifestacions...i poques imatges sobre l'aixecament de cadàvers. És un sense sentit publicar-les.

Les fonts: Un 43% de les notícies utilitzen una font d'informació i en comparació amb el 2019 (12%) la xifra gairebé s'ha quadruplicat. Les peces que van usar dues fonts (30%) en aquest cas s'observa una baixada important respecte a l'any 2019 en el qual es van usar en un 56,5%.

El 2019 es va identificar com a bona pràctica que els i les periodistes acudissin a més d'una font per conèixer la complexitat de la violència masclista en la nostra societat, però, aquest any la visió es redueix perquè gairebé la meitat de les notícies n'utilitzen només una. Aquesta característica es pot interpretar com un efecte secundari de la pandèmia.

Un 32% de les peces contenen informació d'institucions governamentals i polítiques. L'ús d'aquestes ha augmentat si comparem amb les dades de l'any 2019 en què es va comptabilitzar un 28%.

Les fonts d'associacions i/o experts/es pugen fins al 19%, 7 punts percentuals més en comparació amb les dades obtingudes el 2019.

Fet migratori: Segueix la tendència positiva de no publicar dades sobre la nacionalitat de la víctima o de l'agressor. De les 86 unitats informatives de la categoria agressió, el 59% no donen cap dada respecte la nacionalitat de la víctima o de l'agressor. El 2019 aquesta dada era del 55%. A la baixa també la publicació de la procedència o nacionalitat de la víctima que es dona en el 30% de les informacions. La nacionalitat de l'agressor en el 34%. El 2019 aquesta dada es donava en un 37% de les informacions i la nacionalitat de l'agressor en el 38%.

Anonimat: El 64% de les unitats informatives publicades no identifiquen a la víctima i el 72%, no identifiquen a l'agressor. Es manté la tendència que l'anonimat de l'agressor sempre és més gran que el de la víctima.

Ara bé, des del 2014 hem identificat cada cop més informacions que esmenten altres aspectes a partir del qual es poden identificar tant a la víctima com a l'agressor: edat, barri, adreça, lloc de treball, professió. A més, en la majoria d'ocasions no es diu només una d'aquestes dades, si no que es donen vàries... això implica que pot ser més fàcil identificar a les persones implicades.

Titulars: Baixen els titulars en què l'agressor és el protagonista. I el modus operandi l'hem trobat en poques notícies i en dos mitjans només: El Mundo i La Vanguardia.

Enguany no hem trobat cap titular en què nens i nenes hagin denunciat el maltractament ni tampoc sobre les ordres d'allunyament.

Conseqüències per l'agressor i modificacions legals: certes informacions destaquen en el titular les modificacions legislatives que afavoreixen a les víctimes o als seus fills/es i què passa amb l'agressor. Son diversos els titulars en què es fa esment que un home ha assassinat una dona i després s'ha

suïcidat. Diríem que aquesta es la frase més recurrent. Dos exemples: *Un mosso mata la seva exparella i després se suïcida* (Diari ARA). *Un hombre de 69 años asesina a su exmujer en Córdoba* (El País). O algun exemple d'homicidi ampliat: *Un home assassina la seva parella i la filla de tres anys de tots dos a Esplugues* (La Vanguardia).

Històries de vida, testimonis de víctimes, o persones pròximes que expliquen el patiment durant el maltractament i el mal psicològic que els causa, creiem que son informacions que sempre que estiguin redactades sense sensacionalisme poden ajudar a superar la violència. Un exemple el trobem en una informació del diari El País titulada *El confinamiento infernal de María*

Titulars amb xifres. Des que es fan balanços, recomptes o les dades que ofereix el Consejo General del Poder Judicial, els diaris habitualment cobreixen aquestes informacions i en els titulars donen xifres ja sigui comptant el nombre de dones assassinades per violència masclista o assenyalant els percentatges d'agressions. Dos exemples: *55 asesinatos machistas en 2019, la cifra más alta en un lustro* (El País) o *Casi una de cada tres catalanas conoce a una mujer que es víctima de agresión sexual* (El Mundo)

La pandèmia de la Covid 19, ha fet que enguany s'hagin celebrat menys manifestacions reivindicatives i per tant els mitjans no ho han reflectit. En canvi sí que han enfocat la mirada en una altra situació agreujant: la convivència de les víctimes amb els seus maltractadors. Han augmentat les trucades als telèfons 112 i 016. I els diaris informen de les situacions difícils en època de confinament, i si a més les dones no disposen de mitjans econòmics per fugir del maltractador la situació esdevé insostenible. Exemples: *El confinamiento amaga la violència contra les dones* (ARA). *La pandemia nos está llevando a un peor trato institucional a las víctimas* (El País). *Les trucades de víctimes del masclisme pugen el 20%* (El Periódico).

Consideracions generals

Creiem convenient la incorporació de bones pràctiques detectades, com:

- Afegir un recompte global de les dones mortes per violència masclista en l'àmbit de la parella a partir de l'estadística oficial des que aquestes morts violentes es van començar a comptabilitzar com a violència de gènere a l'estat espanyol, l'any 2003.
- Incorporar informació de servei per a dones en situació de violència masclista i llurs filles i fills. Persones expertes denunciïn la poca protecció que tenen les dones que es troben en una situació de violència i que sovint falla el sistema i els circuits.

I finalment una recomanació general:

- La violència masclista és una greu vulneració dels Drets Humans de les Dones, tal com va reconèixer Nacions Unides, i s'ha de tractar amb aquest enfocament des dels mitjans de comunicació. S'han de superar els marcs revictimitzadors de les dones que les presenten com a subjectes passius. Si volem ampliar les notícies d'aquest àmbit, podem evidenciar quines qüestions no estan abordant les institucions per erradicar aquest greu problema social.

Més enllà de citar les fonts governamentals que pertoquin podem demanar als i les responsables polítics que rendeixin comptes periòdicament, i no només recollir els minuts de silenci i les declaracions de condemna.

7. Annex

Relació de titulars:

- ARA. Un home mata l'exparella i la filla de tres anys a Esplugues
 - ARA. A presó l'home que va matar la dona i la filla a Esplugues de Llobregat
 - ARA. Un mosso mata la seva exparella i després se suïcida
 - ARA. El mosso que va matar la seva exparella a Terrassa l'assetjava
 - ARA. El detingut per l'últim crim masclista va robar a la víctima
 - ARA. Dues dones assassinades a Granada i Lugo
 - ARA. Barcelona i Lleida sumen nous jutjats de violència masclista
 - ARA. Dos crims masclistes en un dia eleven a 13 les víctimes aquest any
 - ARA. Un home mata la seva exparella a Còrdova
 - ARA. Quan la pandèmia t'obliga a conviure amb el teu botxí
 - ARA. Un home mata la seva dona a l'Escala i després se suïcida
 - ARA. Detingut un home per matar la dona i fugir d'Esplugues
 - ARA. Dones joves i la majoria mares
 - ARA. Detenen un home per haver matat la seva parella en un pis del Raval
 - ARA. Un 57,3% de dones a l'Estat han patit violència masclista
 - ARA. Desxifrant les violències masclistes
 - ARA. Ingressa a presó un home per l'assassinat de la seva parella
 - ARA. Una cadena de dones contra les violències masclistes
 - ARA. El confinament amaga la violència contra les dones
 - ARA. Un home assassina la seva parella a Lloret
 - ARA. En nom de la llibertat
 - ARA. Violències masclistes pandèmiques
-
- EL MUNDO. La mayoría cree que las mujeres están indefensas
 - EL MUNDO. Mata a su mujer y su hija e intenta suicidarse
 - EL MUNDO. "Vete, vete, que no te vea, es muy celoso"
 - EL MUNDO. Alcaldes contra la supresión de juzgados de violencia de género
 - EL MUNDO. Un 'mosso' mata a su ex pareja y se suicida
 - EL MUNDO. Un hombre asesina a su novia e intenta huir en el aeropuerto
 - EL MUNDO. Casi una de cada tres catalanas conoce a una mujer que es víctima de agresión sexual
 - EL MUNDO. Asesina a su mujer ante su hijo de cuatro años
 - EL MUNDO. Mata a su mujer en Fuenlabrada e intenta suicidarse
 - EL MUNDO. Cataluña reorganiza la atención a víctimas de violencia machista durante el confinamiento
 - EL MUNDO. Culpan a los Mossos de las pocas órdenes de protección a mujeres

EL MUNDO. Los abogados alertan de que las asistencias a víctimas de violencia de género suben un 12%

EL MUNDO. La violencia de género, prioridad policial

EL MUNDO. "Hay mujeres a las que el maltratador raciona la comida"

EL MUNDO. Mata a su mujer en la Escala y luego se suicida ahorcándose en un árbol

EL MUNDO. Inocente tras ser acusado de matar a su mujer

EL MUNDO. Asesinada y ocultada en una fosa séptica

EL MUNDO. Detenido por violencia de género un juez del Constitucional

EL MUNDO. Confirmada como violencia machista la muerte de una mujer en Cádiz

EL MUNDO. Asesinada por el novio que conoció por internet en el confinamiento

EL MUNDO. Cuando la violencia de género mata niñas

EL MUNDO. El maltrato que destruyó "la esperanza" de la víctima

EL MUNDO. Caspar, el asesino de la autocaravana

EL MUNDO. "Marta pagó con su vida para que un psicópata dejara de matar"

EL MUNDO. La Guardia Urbana previene la violencia de género en institutos de L'Hospitalet

EL MUNDO. Mata a su mujer tras asfixiarla en Lloret de Mar

EL MUNDO. Pensión de viudedad para parejas de hecho maltratadas

EL PAÍS. 55 asesinatos machistas en 2019, la cifra más alta en un lustro

EL PAÍS. La ley de Zapatero ha salvado muchas vidas

EL PAÍS. El primer crimen machista de 2020: una mujer de 28 años y su hija de tres

EL PAÍS. La llamada perdida del agresor a una víctima de violencia machista es delito

EL PAÍS. Un hombre mata a su pareja en Puertollano y se suicida después

EL PAÍS. El 'Mosso' que mató a su expareja la acosaba para volver

EL PAÍS. Víctimas invisibles incluso para sí mismas

EL PAÍS. Detenido tras matar a su mujer, de 73 años, en un pueblo de Granada

EL PAÍS. Más recursos para hacer frente a la violencia machista

EL PAÍS. Un hombre de 82 años mata a su esposa, de 79, en Lugo

EL PAÍS. Un hombre, detenido por matar a su pareja en Barcelona

EL PAÍS. Detenidos dos hombres por sendos asesinatos machistas en Lugo y Granada

EL PAÍS. Ninguna de las 10 asesinadas este año había denunciado

EL PAÍS. Dos asesinatos machistas en Aznalcóllar y Fuenlabrada

EL PAÍS. "Contra la violencia machista hace falta un freno social, no penas más duras"

EL PAÍS. Un hombre de 69 años asesina a su exmujer en Córdoba

EL PAÍS. El Parlament tramita cambiar la ley contra la violencia machista

EL PAÍS. Las denuncias por violencia sexual crecen un 50% en Cataluña desde 2015

EL PAÍS. Movilización de estudiantes contra la violencia machista y el veto parental

EL PAÍS. 8-M: preguntas y respuestas

EL PAÍS. La cifra oculta de violencia machista ronda el 90%

EL PAÍS. Primer asesinato machista en seis días de confinamiento

EL PAÍS. "En situaciones de peligro no habrá sanción por salir a la calle"
EL PAÍS. La violencia machista sale del confinamiento
EL PAÍS. Un hombre mata a su pareja en Girona y se suicida
EL PAÍS. Detenida la pareja de una mujer hallada muerta en Esplugues
EL PAÍS. Radiografía de los mil asesinatos machistas desde 2003 en España
EL PAÍS. Detenido por la muerte de su pareja en Barcelona
EL PAÍS. Dos nuevos crímenes machistas en Tenerife y Palma
EL PAÍS. Detenido un magistrado del Tribunal Constitucional por supuesta violencia de género
EL PAÍS. Casi tres millones de mujeres han sufrido violencia física o sexual
EL PAÍS. Detenido un hombre por matar a martillazos a su pareja
EL PAÍS. Las hijas de maltratadas tienen más riesgo de sufrir violencia machista
EL PAÍS. 260 huérfanos por violencia machista no tienen acceso a las ayudas
EL PAÍS. Condena a Interior por no proteger a una mujer asesinada por su marido
EL PAÍS. La ley de libertad sexual iguala víctimas de violación con las de violencia en la pareja
EL PAÍS. Un jurado declara a una mujer culpable de asesinato
EL PAÍS. La violencia machista se oculta mejor en la aldea
EL PAÍS. Las maltratadas por su pareja de hecho separadas cobrarán pensión de viudedad
EL PAÍS. "La pandemia nos está llevando a un peor trato institucional a las víctimas"
EL PAÍS. Un hombre mata a su pareja en Lloret de Mar
EL PAÍS. Un juzgado contra la violencia oculta por la pandemia
EL PAÍS. El confinamiento infernal de María

EL PERIÓDICO. El 2019 va tancar amb 55 dones mortes per violencia
EL PERIÓDICO. Un home assassina la seva dona i la filla de 3 anys
EL PERIÓDICO. Presidi pel doble crim masclista d'Esplugues
EL PERIÓDICO. Relleu contra el mal tracte
EL PERIÓDICO. Una trucada perduda d'un maltractador és delictu, pel TS (+destacat del segon crim masclista a Puertollano)
EL PERIÓDICO. Un mosso mata a trets la seva ex i se suicida
EL PERIÓDICO. Assassinada una dona per la seva parella a Toledo
EL PERIÓDICO. Un home se suïcida després d'assassinar la seva dona a Lugo
EL PERIÓDICO. Arrestat després de matar la seva nòvia i intentar fugir amb avió
EL PERIÓDICO. Atur i violència de gènere
EL PERIÓDICO. Més de 7.000 dones surten al carrer pels seus drets (+destacat dues assassinades)
EL PERIÓDICO. Assassinades tres dones en 24 hores a Madrid i Sevilla
EL PERIÓDICO. El masclisme causa la 14a víctima de l'any
EL PERIÓDICO. Les condemnes a menors per violència masclista es disparen
EL PERIÓDICO. El 99,4% de víctimes del masclisme no reben les ajudes
EL PERIÓDICO. Un home mata la seva dona davant els seus fills a Castelló

EL PERIÓDICO. Les trucades de víctimes del masclisme pugen el 20%

EL PERIÓDICO. El pla contra atacs masclistes s'intensifica per la quarentena

EL PERIÓDICO. Assassinada una dona pel seu marit a les Canàries

EL PERIÓDICO. Un home mata la seva dona a l'Escala

EL PERIÓDICO. Un detingut per matar la seva parella a Esplugues

EL PERIÓDICO. Espanya pateix un assassinat masclista cada semana

EL PERIÓDICO. Un nou assassinat masclista sacseja el Raval

EL PERIÓDICO. Sis de cada 10 dones han patit violència masclista

EL PERIÓDICO. L'assetjament masclista es perpetua al carrer

EL PERIÓDICO. Collages' per batre la violència masclista

EL PERIÓDICO. Estadística intolerable

EL PERIÓDICO. Visitar el pare maltractador a la presó

EL PERIÓDICO. Nou cas de violència masclista a Sabadell

EL PERIÓDICO. La parella de fet d'un maltractador pot cobrar la viudetat

EL PERIÓDICO. Peggy, la vuitena

EL PERIÓDICO. Conviure amb l'agressor

EL PERIÓDICO. L'entorn de la meitat de les mortes coneixia el mal tracte

EL PERIÓDICO. Europa insta Espanya a actuar millor

EL PERIÓDICO. Prou violències masclistes

EL PUNT AVUI. Un home mata la dona i la filla de 3 anys a Esplugues

EL PUNT AVUI. Quatre nenes assassinades per progenitors en un mes

EL PUNT AVUI. Un mosso mata l'excompanya i se suïcida a Terrassa

EL PUNT AVUI. Mata la parella a Sant Joan Despí i prova d'agafar l'avió

EL PUNT AVUI. L'índex de dones que moren assassinades continua a l'alça

EL PUNT AVUI. La protecció de víctimes de violència masclista, encotillada

EL PUNT AVUI. Prop de 2500 denúncies per abús o agressió sexual

EL PUNT AVUI. Detenen un acusat de matar la parella a Badalona

EL PUNT AVUI. La sisena víctima mortal

EL PUNT AVUI. La lluita contra la violència de gènere, més necessària que mai

EL PUNT AVUI. Crida als homes a lluitar contra la violència de gènere

EL PUNT AVUI. Connivència masclista

LA VANGUARDIA: Empenta legislativa a les polítiques feministes

LA VANGUARDIA: Un home assassina la seva parella i la filla de tres anys de tots dos a Esplugues

LA VANGUARDIA: Segon assassinat masclista del 2020

LA VANGUARDIA: Un mosso mata la seva ex parella d'un tret al cap a Terrassa

LA VANGUARDIA: El mosso que va matar l'exparella i es va suïcidar la va assetjar durant mesos

LA VANGUARDIA: Una dona assassinada a ganivetades per la seva parella en presència dels seus fills

LA VANGUARDIA: Una dona de 73 anys, segona víctima per violència masclista en 24 hores

LA VANGUARDIA: Un octogenari mata la seva dona en un poble de Lugo i se suïcida

LA VANGUARDIA: Un home assassina la seva parella i és detingut quan intenta fugir amb avió

LA VANGUARDIA: "Em vaig encongir i vaig entrar en el buit, no sabia què passava"

LA VANGUARDIA: Un 51% dels catalans creuen en les denúncies falses

LA VANGUARDIA: Un assassinat masclista cada quatre dies marca un mal inici del 2020

LA VANGUARDIA: Dues dones assassinades per les seves parelles en menys de 24 hores

LA VANGUARDIA: Suport a l'ús de gossos per protegir dones maltractades

LA VANGUARDIA: Protesta per evitar que els fills d'una assassinada visquin amb la tia paterna

LA VANGUARDIA: Dones a peu de carrer contra les violències masclistes

LA VANGUARDIA: Violència masclista, la pandèmia més greu

LA VANGUARDIA: L'assassinat masclista número 14

LA VANGUARDIA: Una dona mata el seu marit i se suïcida a Getafe

LA VANGUARDIA: Barcelona refuerza la atención a las víctimas de violencia machista

LA VANGUARDIA: Segon assassinat masclista des de l'activació de l'estat d'alarma

LA VANGUARDIA: Un home mata la seva dona i després se suïcida a l'Escala

LA VANGUARDIA: Un assassinat masclista a Esplugues eleva a 20 les víctimes des del gener

LA VANGUARDIA: Detingut un home acusat de degollar la seva parella al Raval

LA VANGUARDIA: El crim masclista a La Línea eleva a 27 les víctimes del 2020

LA VANGUARDIA: Un magistrat del TC, detingut per presumpta violència de gènere

LA VANGUARDIA: Un home degolla la seva filla de 4 anys per enterrar en vida la mare

LA VANGUARDIA: La meitat de les espanyoles viuen violència masclista

LA VANGUARDIA: Un altre crim eleva a més de vint les dones assassinades enguany

LA VANGUARDIA: Només havia denunciat un 15,4% d'assassinades

LA VANGUARDIA: Condemna a Interior per no protegir una víctima de violència masclista

LA VANGUARDIA: Mares víctimes de violència, filles amb més risc de ser-ho

LA VANGUARDIA: Un assassinat masclista a Lloret eleva a 40 les víctimes d'enguany

LA VANGUARDIA: La violència masclista deixa seqüeles en diferents àrees del cervell de la dona